

RAPOR

R3-Karaman-1 Rüzgar Enerji Santrali Projesi

Paydaş Katılım Planı

Gönderilen:

Eksim Enerji

Fahrettin Kerim Gökay Cad. No:36 Altunizade-Üsküdar/İSTANBUL

Gönderen:

WSP Danışmanlık ve Mühendislik Ltd. Şti.

Hollanda Cad. 691. Sok. Vadi Sitesi No:4, Yıldız 06550 Ankara, T ürkiye

+90 312 4410031

24716548_v0

Mayıs, 2025

Dağıtım Listesi

1 kopya - Kredi Verenler

1 kopya - Eksim Enerji A.Ş.

1 kopya - WSP Danışmanlık ve Mühendislik Ltd. Şti.

R yayın kaydı

Şirket	Müşteri İletişim	Versiyon	Yayınlandığı Tarih	Teslimat Yöntemi
Eksim Enerji	Oğuzhan Başibüyük Enes Sakarya	v0	05.05.2025	E-posta yoluyla Word ve pdf

T İÇİNDEKİLER

1.0	GİRİŞ	1
1.1	Paydaş Katılım Planının Amacı	1
1.2	Paydaş Katılım Planının Kapsamı	2
2.0	PROJE TANIMI	2
2.1	Projeye Genel Bakış	2
2.2	Proje Takvimi	4
2.3	Etki Alanı	4
3.0	YASAL GEREKLİLİKLER	5
3.1	Paydaş Katılımı ve Kamu İstişaresi için Türkiye Gereklilikleri	5
3.1.1	Türkiye Cumhuriyeti Anayasası	5
3.1.2	Diğer temel ulusal kanunlar/düzenlemeler	5
3.2	Uluslararası Standartlar	7
3.2.1	IFC Performans Standartları	7
3.2.2	Ekvator Prensipleri (EP)	7
4.0	PAYDAŞ TANIMLAMA	9
4.1	Projenin Paydaşları	9
4.2	Hassas Grupların Belirlenmesi	14
5.0	PAYDAŞ KATILIM ARAÇLARI	15
6.0	ÖNCEKİ PAYDAŞ KATILIMI VE İSTİŞARE FAALİYETLERİ	16
6.1	ÇED Aşaması için Paydaş Katılım Faaliyetleri	16
6.2	ÇSDD için Paydaş Katılım Faaliyetleri	18
7.0	GELECEKTEKİ PAYDAŞ KATILIMI VE İSTİŞARE FAALİYETLERİ	18
7.1	Arazi Edinimi için Paydaş Katılım Faaliyetleri	18
7.2	Bilgi Paylaşımı için Paydaş Katılım Faaliyetleri	18
8.0	PAYDAŞ KATILIM PROGRAMI	19
8.1	Proje Aşamaları için Önerilen Program	19
8.2	Bilgi Açıklaması için Önerilen Strateji	25
8.3	İstişare için Önerilen Strateji	25
9.0	ŞİKAYET MEKANİZMASI	25

9.1	Devlet Şikayet Mekanizması- tüm paydaşlar	27
9.2	İç Şikayet Mekanizması - Çalışanlar için	27
9.3	Dış Şikayet Mekanizması - topluluklar için.....	28
9.4	Anonim Şikayetlerin Alınması ve Değerlendirilmesi.....	29
10.0	İZLEME	29
11.0	EĞİTİM	31
12.0	RAPORLAMA VE DENETİM	31
13.0	ROLLER VE SORUMLULUKLAR.....	32
14.0	İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	34
15.0	REFERANSLAR	34

TABLolar

Tablo1: En Yakın Yerleşim Yerleri ve En Yakın Türbinlere Olan Uzaklıkları	5
Tablo2: Projenin Paydaş Sınıflandırması	11
Tablo3: Yerleşim Yerlerindeki Hassas Gruplar	14
Tablo4: Paydaş Katılım Araçları	15
Tablo5: Paydaş Katılım Programı.....	20
Tablo6: KPI'lar ve izleme eylemleri - Paydaş Katılımı	30
Tablo7: Raporlama ve İzleme Zaman Çerçevesi	32
Tablo8: Roller ve Sorumluluklar	32

ŞEKİLLER

Şekil 1 : Proje Konumu	3
Şekil2: Proje Yerleşim Planı ve En Yakın Yerleşim Yerleri	4
Şekil3: Ulusal ve Yerel Gazetelerde PPM Duyurusu.....	17
Şekil4: Şikayet Yönetimi İş Akışı	29

EKLER

EK A

Paydaş Katılımı Faaliyet Kayıt Şablonu

EK B

Örnek Dahili Şikayet Formu

EK C

Örnek Dış Şikayet Formu

EK D

Şikayet Kapatma Formu

EK E

Talep ve Şikayet Günlüğü / Veritabanı

TANIMLAR

Şikayet Mekanizması: IFC İyi Uygulama Notu şikayeti, Şirket faaliyetlerinden etkilenen topluluklar içindeki bir birey veya grup tarafından dile getirilen bir endişe veya şikayet olarak tanımlar. Hem kaygılar hem de şikayetler, bir Şirketin faaliyetlerinin gerçek veya algılanan etkilerinden kaynaklanabilir ve aynı şekilde dosyalanabilir ve aynı prosedürle ele alınabilir. Bir endişeye veya şikayete verilen yanıtlar arasındaki fark, belirli yaklaşımlar ve çözüm için gereken süre olabilir.

Projeden Etkilenen Kişiler: Projeden etkilenen kişiler, Projenin neden olduğu çevresel ve sosyal etkilere maruz kalması muhtemel bireyleri ve toplulukları ifade eder.

Paydaş: Paydaşlar, bir Projeden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen kişi veya grupların yanı sıra, bir Projede çıkarları olabilecek ve Projenin sonucunu olumlu veya olumsuz yönde etkileme kabiliyetine sahip kişilerdir. Paydaşlar, yerel olarak etkilenen toplulukları veya bireyleri ve bunların resmi ve gayri resmi temsilcilerini, ulusal veya yerel hükümet yetkililerini, politikacıları, dini liderleri, sivil toplum kuruluşlarını ve özel çıkarları olan grupları, akademik camiyi veya diğer işletmeleri içerebilir.

Kamu İstişaresi: Bu İyi Uygulama Kılavuzunda atıfta bulunulduğu üzere, kamu istişaresi, Proje sponsoru ile kamuoyu arasındaki iki yönlü iletişimi yönetmek için kullanılan bir araçtır. Amacı, Projede çıkarı olan bireyleri, grupları ve kuruluşları aktif bir şekilde sürece dahil ederek karar alma sürecini iyileştirmek ve anlayış oluşturmaktır. Bu katılım, Projenin uzun vadeli uygulanabilirliğini artıracak ve yerel olarak etkilenen kişilere ve diğer paydaşlara fayda sağlayacaktır.

Paydaş Katılım Planı: Paydaş Katılım Planı ("PKP"), projeler için paydaş istişareleri ve iletişimine yönelik bir rehberdir. PKP yaşayan bir belgedir ve etki azaltma önlemlerinin etkinliğinin izlenmesinde katılım için bir yol haritası sağlamak üzere güncellenmelidir.

Hassas Gruplar: Savunmasızlık durumu bir bireyin veya grubun ırkından, renginden, cinsiyetinden, dilinden, dininden, siyasi veya diğer görüşlerinden, ulusal veya sosyal kökeninden, mülkiyetinden, doğumundan veya statüsünden kaynaklanabilir. Müşteri ayrıca cinsiyet, yaş, etnik köken, kültür, okuryazarlık, hastalık, fiziksel veya zihinsel engellilik, yoksulluk veya ekonomik dezavantaj ve benzersiz doğal kaynaklara bağımlılığı da dikkate almalıdır.

KISALTMALAR

Proje	R3-Karaman-1 Rüzgar Enerji Santrali Projesi
Müşteri veya Eksim Enerji	Eksim Enerji A.Ş.
WSP Türkiye veya WSP	WSP Danışmanlık ve Mühendislik Ltd. Şti.
Aol	Etki Alanı
CIMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
CLO	Toplum İrtibat Görevlisi
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
EPC	Mühendislik, Tedarik ve İnşaat
EPFI	Ekvator Prensipleri Finansal Kurumlar
EP'ler	Ekvator Prensipleri
E&S	Çevresel ve Sosyal
ESAP	Çevresel ve Sosyal Eylem Planı
ESDD	Çevresel ve Sosyal Durum Tespiti
ESMS	Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi
GBVH	Cinsiyete Dayalı Şiddet ve Taciz
GM	Şikayet Mekanizması
IFC	Uluslararası Finans Kurumu
KPI'lar	Temel Performans Göstergeleri
Tarım ve Orman Bakanlığı	Tarım ve Orman Bakanlığı
MoCT	Kültür ve Turizm Bakanlığı
MoENR	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
MoEUCC	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
MoND	Milli Savunma Bakanlığı
İçişleri Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı
MoTI	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
STK'lar	Sivil toplum kuruluşları
NTS	Teknik Olmayan Özet
PAP'lar	Projeden Etkilenen Kişiler
PS'ler	Performans Standartları
SEP	Paydaş Katılım Planı

1.0 GİRİŞ

Bu Paydaş Katılım Planı ("PKP"), R3-Karaman-1 Rüzgar Enerjisi Santrali ("RES") Projesi (bundan sonra "Proje" olarak anılacaktır) için WSP Danışmanlık ve Mühendislik Ltd. Şti. (bundan sonra "WSP" olarak anılacaktır) tarafından Eksim Enerji A.Ş. adına (bundan sonra "Eksim Enerji" veya "Müşteri" olarak anılacaktır) adına Projenin ulusal ve uluslararası gerekliliklere uygun olarak gerçekleştirilmesi için görevlendirilmiştir.

Eksim Enerji, Karaman İli Merkez İlçesi Aybastı, Özdemir, Bucakkışla ve Narlıdere Köyleri yakınlarında 10 adet türbin ile toplam 70 MWm / 70 MWe kurulu güce sahip R3-Karaman-1 RES'i inşa etmeyi ve işletmeyi planlamaktadır.

Bu PKP, Projeden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen veya Projenin sonuçlarıyla ilgilenen paydaşlarla tüm etkileşim süreçlerini mümkün kılmak için geliştirilmiştir. Projenin yürütülmesi sırasında PKP, Türk ulusal yasaları/yönetmelikleri, Uluslararası Finans Kurumu (IFC) Performans Standartları (PS'ler) ve Sosyal ve Çevresel Sürdürülebilirliğe ilişkin Ekvator Prensipleri (EP'ler) gerekliliklerine uygun olarak uygulanacaktır.

Bu PKP, Proje paydaşlarını, hedef gruplarını ve Projenin her bir paydaş grubu için gerekli olan özel katılım faaliyetlerini tanımlamaktadır. PKP yaşayan bir belgedir ve Projenin yaşam döngüsü boyunca herhangi bir değişiklik veya gelişmeyi yansıtmak için sürekli olarak güncellenecektir.

Proje, etkili paydaş katılımı elde etmek için uluslararası en iyi uygulamalara dayanan aşağıdaki ilkelere bağlı kalacaktır:

- Projenin erken aşamalarında toplumu anlama, katılımını sağlama ve tanımlama taahhüdü,
- Karşılıklı saygı ve güveni teşvik edecek şekilde dürüstlük,
- Paydaşların ve etkilenen toplulukların haklarına, kültürel inançlarına, değerlerine ve çıkarlarına saygı gösterin,
- Toplumun endişelerine karşı şeffaflık ve zamanında, açık ve etkili bir şekilde yanıt verme,
- Projeden etkilenen yerleşim yerlerindeki hassas grupların anlamlı katılımını sağlayarak kapsayıcı bir katılım süreci oluşturmak,
- Toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşımla tüm paydaş katılım süreçlerine eşit katılımın sağlanması ve
- Tüm paydaşlarla etkileşim için teknik ve kültürel olarak uygun bir yaklaşım sağlamak üzere Projeye özgü bir şikayet mekanizmasının (hem iç hem de dış) kurulması.

1.1 Paydaş Katılım Planının Amacı

Projeye özgü bir PKP, ilişkileri yönetmek, endişeleri gidermek ve paydaşların projeye uygun şekilde dahil olmalarını ve bilgilendirilmelerini sağlamak için stratejik bir araçtır. Bu PKP'nin amacı, Projeden etkilenen kişiler ve diğer ilgili paydaşlar da dahil olmak üzere Proje paydaşlarının Proje hakkında tutarlı, kapsamlı, ilgili, erişilebilir ve şeffaf bilgilerle zamanında bilgilendirilmesini sağlamaktır. PKP katılımcı bir yaklaşımı garanti altına almakta ve PKP'nin uygulanmasıyla Proje ve etkilerine ilişkin görüş ve endişelerin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Bu belgenin temel amaçları şunlardır:

- Paydaşları belirleyin,
- Paydaşların Proje hakkında bilgilendirilmesine yönelik süreçlerin ana hatlarıyla belirtilmesi,
- Mevcut paydaş katılım faaliyetlerinin gözden geçirilmesi ve gelecekte yapılması planlanan faaliyetlerin ana hatlarının belirlenmesi,

- Geri bildirim ve endişelerin ele alınması için bir süreç de dahil olmak üzere bir şikayet mekanizması oluşturun,
- Proje taahhütlerini ve bu Planla ilgili prosedürleri tanımlayın,
- Katılım faaliyetleriyle ilgili rol ve sorumlulukları tanımlayın,
- Eğitim gereksinimlerini tanımlayın ve,
- Katılım faaliyetlerini izlemek için bir çerçeve oluşturun.

1.2 Paydaş Katılım Planının Kapsamı

Bu Plan, hem inşaat hem de işletme aşamalarında ilgili tesisler ve tüm yükleniciler de dahil olmak üzere Proje ile ilgili tüm faaliyetler için geçerlidir. Eksim Enerji tarafından onaylandıktan sonra, tüm yükleniciler bu Planda belirtilen gerekliliklere ve standartlara uyacaktır.

2.0 PROJE TANIMI

2.1 Projeye Genel Bakış

Proje tasarımı zaman içinde değiştirilmiştir. Proje başlangıçta 14 türbin ile 70 MWm / 70 MWe toplam kurulu kapasite ile tasarlanmış ve yıllık üretim 280.000.000 kWh olarak planlanmıştır. Ancak, Proje tasarımı değiştirilmiş ve türbin sayısı 3 türbin ilavesiyle 17'ye, toplam kapasite ise 119 MWm / 70 MWe'ye çıkarılmıştır. Buna dayanarak, Projenin değişen tasarımı için Türk ÇED Yönetmeliği gerekliliklerine uygun olarak bir ÇED raporu hazırlanmış ve 19 Aralık 2023 tarihinde 7447 karar numarası ile ÇŞB'den "ÇED Olumlu" Kararı alınmıştır. Proje daha sonra revize edilmiş ve türbin sayısı 7 türbinin iptal edilmesiyle 10'a düşürülürken toplam kapasite 70 MWm / 70 MWe'ye indirilmiştir. Türbin değişiklikleri ve kapasite düşüşü ile ilgili olarak ÇŞB'nin resmi görüşü sorulmuş olup, ÇŞB resmi yazışmalarında revize proje için ilave ÇED sürecine gerek olmadığını ve "ÇED Olumlu" kararının geçerli olduğunu belirtmiştir.

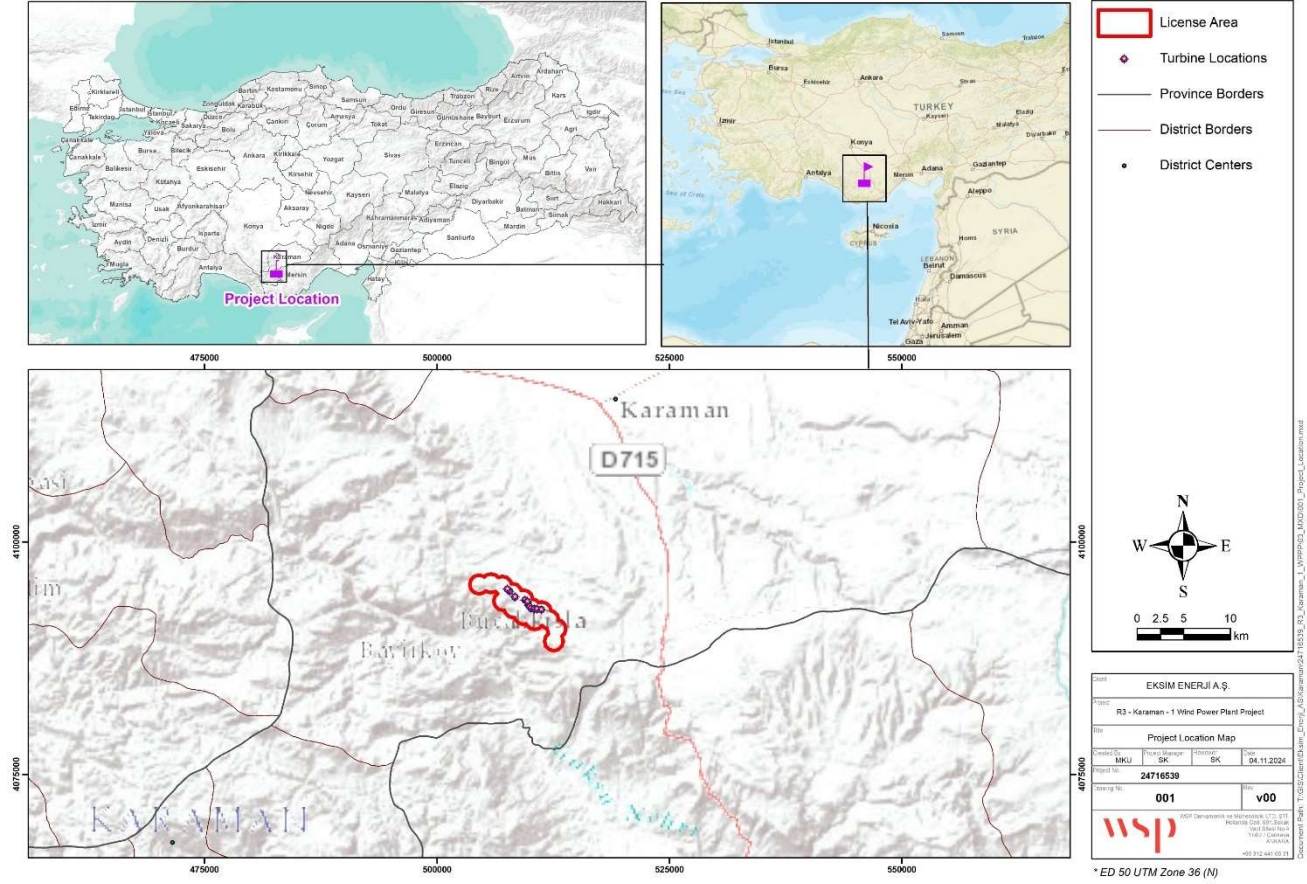
Bu doğrultuda, EPDK tarafından 19 Nisan 2023 tarihinde R3-Karaman-1 RES'in ilk tasarımı (14 türbinli toplam 70 MWm / 70 MWe kurulu güç) için yatırıma başlanabilmesi amacıyla Ön Lisans (19 Nisan 2023 tarih ve ÖN/11806-10/05414 sayılı Lisans) verilmiştir. Ardından, Eksim Enerji'nin 3 Mayıs 2023 tarihinde EPDK'ya yaptığı türbin değişiklikleri ve kapasite artışı ile ilgili Ön Lisans revizyonuna ilişkin resmi başvurusu doğrultusunda, EPDK 25 Temmuz 2023 tarihli resmi yazısında revizyon talebini onaylamıştır. ÇED sürecini takiben, Eksim Enerji'nin 9 Temmuz 2024 tarihinde EPDK'ya yaptığı türbin değişikliği ve kapasite azaltımına ilişkin Ön Lisans revizyonu resmi başvurusu doğrultusunda, EPDK 9 Temmuz 2024 tarihli resmi yazısında revizyon talebini onaylamıştır.

Tüm türbin yerleri, erişim yolları ve şalt sahası tarım ve orman arazilerinde bulunmaktadır. Buna istinaden İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından Tarım Dışı Arazi Kullanım İzni Kararı, Orman Genel Müdürlüğü tarafından ise Orman Kullanım Ön İzni Kararı verilmiştir. Enerji Nakil Hattı ("EİH") güzergahı tarım arazileri, bağ, zeytinlik ve harap zeytinlik arazilerinden geçmektedir.

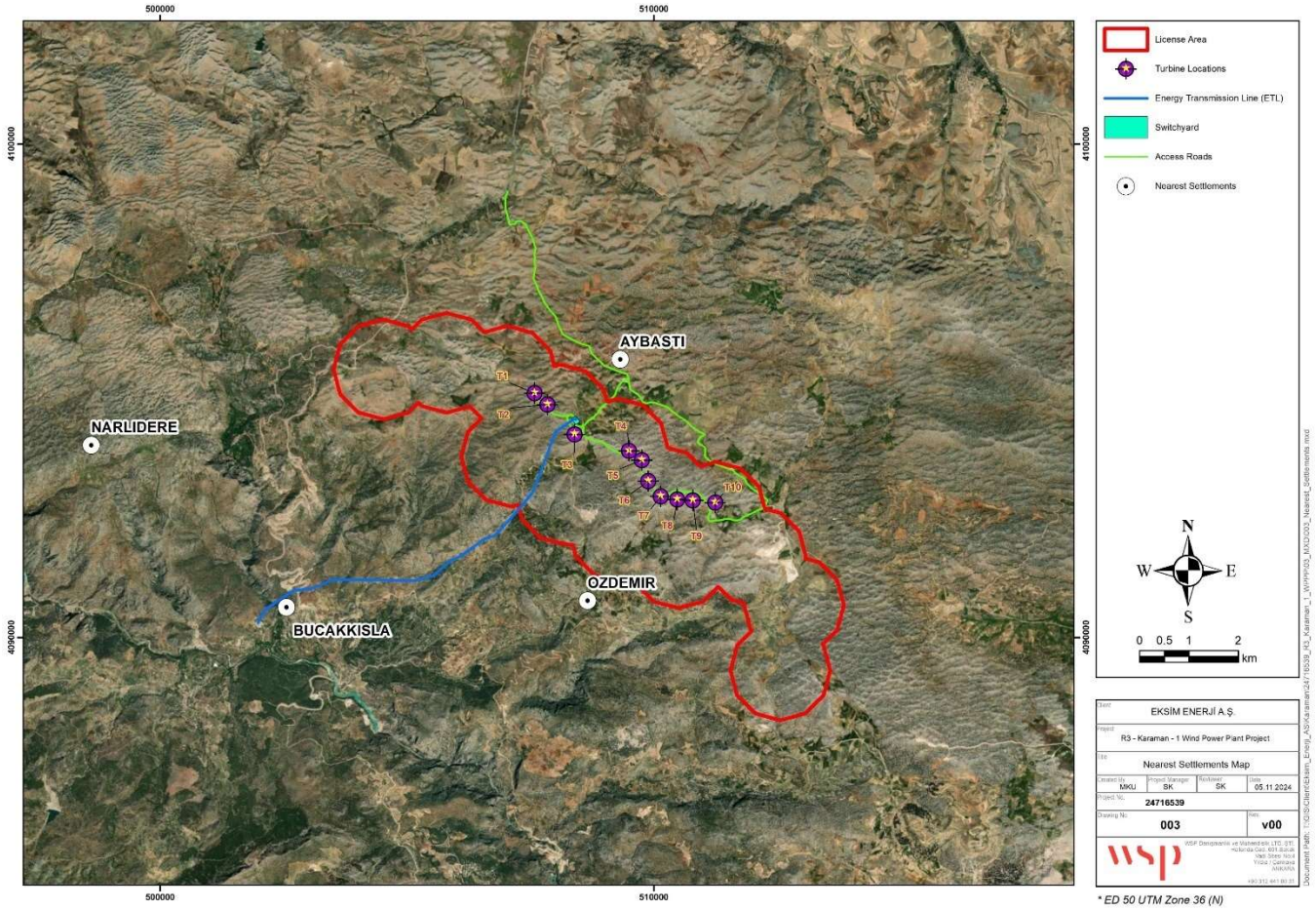
Proje kapsamında 10 adet rüzgar türbininden üretilen enerjinin 8,34 km uzunluğunda 154 kV'luk havai EİH ile Karaman İli Merkez İlçesi Bucakkışla Köyü'nde bulunan mevcut Kepezkaya Trafo Merkezi'ne iletilmesi planlanmaktadır. Buna dayanarak, EİH için TEİAŞ adına Türk ÇED Yönetmeliği gerekliliklerine uygun olarak bir PTD hazırlanmış ve 19 Temmuz 2024 tarihinde ÇŞB'den "ÇED Gerekli Değildir" kararı alınmıştır.

Bunun dışında, Proje Alanına erişim Karaman - Ermenek il yoluna bağlanan mevcut köy yollarından sağlanmaktadır. Proje kapsamında bu köy yollarında bazı genişletme ve iyileştirme çalışmaları yapılacaktır. Ayrıca, Proje kapsamında yaklaşık 5,6 km uzunluğunda saha içi yollar (türbin erişim yolları) inşa edilecektir.

R3-Karaman-1 RES, Karaman İli Merkez İlçesine bağlı Aybastı, Özdemir, Bucakkışla ve Narlıdere Köyleri yakınlarında yer almaktadır. Proje konumu Şekil :1 'de gösterilmektedir. En yakın yerleşim yerleri ile Proje yerleşimi Şekil 2 'de sunulmaktadır.

Şekil :1 Proje Konumu

Şekil 2 Proje Yerleşim Planı ve En Yakın Yerleşim Yerleri

2.2 Proje Takvimi

Proje kapsamında inşaat aşaması 21 ay olarak öngörüldürken, projenin ekonomik ömrü 49 yıl olarak tahmin edilmektedir. Elektrik ve elektromekanik işleri türbinlerin montajı ile eş zamanlı olarak gerçekleştirilecektir. Daha sonra işletme testleri gerçekleştirilecek ve Proje işletmeye alınacaktır.

2.3 Etki Alanı

Projenin Etki Alanı ("Aol"), biyolojik, fiziksel ve sosyal bileşenler üzerinde doğrudan veya dolaylı bir etkinin meydana gelebileceği alandır.

IFC PS1 tarafından tanımlandığı üzere, Etki Alanı şunları kapsar:

- Etkilenmesi muhtemel alan: (i) doğrudan sahip olunan, işletilen veya yönetilen (yükleniciler dahil) ve projenin bir bileşeni olan proje ve müşterinin faaliyetleri ve tesisleri (ii) daha sonra veya farklı bir yerde meydana gelebilecek projenin neden olduğu planlanmamış ancak öngörülebilir gelişmelerden kaynaklanan etkiler; veya (iii) biyolojik çeşitlilik veya Etkilenen Toplulukların geçim kaynaklarının bağlı olduğu ekosistem hizmetleri üzerindeki dolaylı proje etkileri.
- Projenin bir parçası olarak finanse edilmeyen ve Proje mevcut olmasaydı inşa edilmeyecek veya genişletilmeyecek olan ve onsuz Projenin uygulanabilir olmayacağı tesisler olan bağlantılı tesisler.

- Risk ve etkilerin belirlenmesi sürecinin yürütüldüğü sırada mevcut, planlanan veya makul olarak tanımlanmış diğer gelişmelerin Proje tarafından kullanılan veya doğrudan etkilenen alanlar veya kaynaklar üzerindeki artan etkilerinden kaynaklanan kümülatif etkiler.

Projenin Aol'sine dahil olan yerleşim yerleri ve en yakın türbinlere olan uzaklıkları Tablo 1 'da sunulmaktadır.

Tablo 1 En Yakın Yerleşim Yerleri ve En Yakın Türbinlere Olan Uzaklıkları

İl	Bölge	Köy	En Yakın Türbin	En Yakın Türbine Uzaklık (km)
Karaman	Merkez	Aybastı	T3	1.17
Karaman	Merkez	Özdemir	T7	2.42
Karaman	Merkez	Bucakkışla	T1	6.47
Karaman	Merkez	Narlıdere	T1	2.58

3.0 YASAL GEREKLİLİKLER

3.1 Paydaş Katılımı ve Kamu İstişaresi için Türkiye Gereklilikleri

3.1.1 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

"Türkiye Cumhuriyeti Anayasası", Projenin paydaş katılımı bileşeniyle ilgili ana belgedir. Anayasa'nın katılım konularıyla ilgili maddeleri aşağıda listelenmiştir:

İKİNCİ BÖLÜM - TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER - VII. Düşünce ve Fikir Özgürlüğü

MADDE 25. Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Kimse, her ne sebep ve amaçla olursa olsun, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.

İKİNCİ BÖLÜM - TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER - VIII. Düşünceyi Açıklama ve Yayma Özgürlüğü

MADDE 26. Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hak, resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber ve fikir almak ve vermek serbestliğini de kapsar.

İKİNCİ BÖLÜM - TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER - VIII. Sağlık, Çevre ve Konut

A. Sağlık Hizmetleri ve Çevrenin Korunması: MADDE 56. Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Doğal çevreyi geliştirmek ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir.

İKİNCİ BÖLÜM - TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER - XI. Tarihi, Kültürel ve Doğal Zenginliklerin Korunması

MADDE 63. Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve zenginliklerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.

İKİNCİ BÖLÜM - TEMEL HAKLAR VE ÖDEVLER - VII. Dilekçe Hakkı

MADDE 74. Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla yurt dışında ikamet edenler kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

3.1.2 Diğer temel ulusal kanunlar/düzenlemeler

I. Medeni Hukuk

Taşınmaz mülkiyet hakları ve kısıtlamaları 4721 sayılı Medeni Kanun'un (08.12.2001 tarih ve 24607 sayılı Resmi Gazete) ilgili bölümünde tanımlanmıştır. Projenin tüm aşamalarında Türk Medeni Kanunu hükümleri dikkate alınacak ve yerine getirilecektir.

II. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu

Demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (24.10.2003 tarih ve 25269 sayılı Resmi Gazete) ile bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Herkes, kamu kurumlarının ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetleri hakkında bilgi edinme hakkına sahiptir.

III. Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun

Türk vatandaşları, 4982 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'un (01.11.1984 tarih ve 3071 sayılı Resmi Gazete) 3. maddesine göre kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ve yetkili makamlara yazı ile başvurma hakkına sahiptir. Yurt dışında ikamet edenler, karşılıklılık ilkesi gözetilerek ve Türkçe dilekçe vermek suretiyle bu hakka sahiptirler.

IV. Kamulaştırma Hukuku

Paydaşların Projeye katılımı ile ilgili bir diğer kanun da 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'dur (04.11.1983 tarihli ve 18215 sayılı Resmi Gazete).

Kamulaştırma sürecinin idari eylemi, amacı, yetkisi, prosedürü, nedeni ve eylemin konusuna göre 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu (08.11.1983 tarihli ve 18215 sayılı Resmi Gazete) doğrultusunda gerçekleştirilir.

V. Çevre Kanunu ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği

Yukarıda açıklanan mevzuata ek olarak, Türk Çevre Mevzuatında temel kanun 2872 sayılı Çevre Kanunudur (11.08.1983 tarih ve 18132 sayılı Resmi Gazete, 5491 sayılı Kanun ile değişik). Çevre Kanunu'na göre, vatandaşlar ve devlet, "kirleten öder" ve "kullanan öder" ilkelerine dayalı olarak çevrenin korunmasından sorumludur. Kanun, Avrupa Birliği mevzuatına uyum sürecinde hazırlanan veya güncellenen çok sayıda yönetmelik ve kararname ile desteklenmektedir.

Çevresel Etki Değerlendirmesinin ana aşamaları Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği ("ÇED") ile tanımlanmıştır (29.07.2022, RG No. 31907).

ÇED Raporu gerektiren projeler, ÇED süreci ve diğer ilgili usul ve esaslar ÇED Yönetmeliğinde ayrıntılı olarak belirtilmiştir. İlk Türk ÇED Yönetmeliği 1993 yılında yürürlüğe girmiş ve 1997, 2002, 2003, 2008, 2013 ve 2014 yıllarında değişikliğe uğramıştır. Son olarak, son ÇED Yönetmeliği 29 Temmuz 2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

ÇED sürecine ilişkin ilgili gereklilikler, Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği uyarınca kamuoyuna açıklanmıştır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği

Bilgi paylaşımı ve paydaş katılımı, 29 Temmuz 2022 tarihli ve 31907 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği'nin 9(5) maddesi uyarınca gerçekleştirilmektedir. Bu maddeye göre

"Halkın proje ve etkileri hakkında bilgilendirilmesi ve projeye ilişkin görüş ve önerilerinin alınması amacıyla Bakanlıkça yetkilendirilen kurum/kuruluşlar tarafından paydaş katılım planı (PKP) hazırlanır. Hazırlanan PKP, ÇED başvuru dosyasının eki olarak sunulur. Bakanlık gerekli gördüğü takdirde, ÇED süreci boyunca yetkili kurum/kuruluşlardan halkı bilgilendirmek amacıyla bilgilendirici broşür dağıtılması, anket yapılması, seminer düzenlenmesi veya bilgi paylaşımı için projeye özel bir web sitesi oluşturulması gibi ek faaliyetleri yürütmelerini talep edebilir. Ayrıca, Bakanlık tarafından talep edilmesi halinde plan ÇED süreci boyunca güncellenebilir."

ÇED Yönetmeliği Ek-1 listesinde yer alan projeler için, projeden etkilenen yerel halkı bilgilendirmek ve onların endişe ve görüşlerini almak amacıyla bir "Halkı Bilgilendirme ve Katılım Toplantısı" düzenlenmesi yasal bir gerekliliktir. Bu toplantı, paydaş katılımı için resmi olarak yapılandırılmış tek fırsattır. Ancak Ek-2 projeleri için böyle bir halkın katılımı toplantısı gerekli değildir.

Bu yönetmelik doğrultusunda, bir Proje PKP'si hazırlanır ve Projenin ÇED Raporuna dahil edilir.

3.2 Uluslararası Standartlar

3.2.1 IFC Performans Standartları

IFC'nin Sürdürülebilirlik Çerçevesi, sürdürülebilir kalkınmaya yönelik stratejik taahhüdü ifade eder ve IFC'nin risk yönetimi yaklaşımının ayrılmaz bir parçasıdır. PS'ler, müşterinin IFC tarafından yapılan bir yatırımın ömrü boyunca karşılaşması gereken standartları belirler. Sosyal çalışmalara rehberlik eden geçerli standartlar aşağıdaki gibidir:

- Performans Standardı 1: Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi
- Performans Standardı 2: İşgücü ve Çalışma Koşulları
- Performans Standardı 4: Toplum Sağlığı, Güvenliği ve Emniyeti
- Performans Standardı 5: Arazi Edinimi ve Gönülsüz Yeniden Yerleşim
- Performans Standardı 8: Kültürel Miras

Paydaş katılımına yanıt olarak PS1, müşterinin Proje riskleri ve etkileri ile kalkınma aşamasına göre ölçeklendirilmiş ve etkilenen toplulukların özelliklerine ve çıkarlarına göre uyarlanmış bir PKP geliştirmesini ve uygulamasını gerektirir. PKP, dezavantajlı veya hassas olarak tanımlanan kişilerin etkin katılımını sağlamak için farklılaştırılmış önlemler içerecektir. Paydaş katılım süreci büyük ölçüde topluluk temsilcilerine bağlı olduğunda, müşteri bu kişilerin etkilenen toplulukların görüşlerini temsil ettiğini ve istişarelerin sonuçlarını seçmenlerine sadakatle ileteceklerine güvenebileceğini doğrulamak için her türlü makul çabayı gösterecektir.

PS1, teklif sahiplerinin özellikle şunları yapmasını gerektirir:

- Projenin çevresel ve sosyal risk ve etkilerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi.
- Çalışanlar, etkilenen topluluklar ve çevre üzerindeki riskleri ve etkileri öngörmek ve bunlardan kaçınmak veya kaçınmanın mümkün olmadığı durumlarda bunları en aza indirmek ve kalan etkilerin olduğu durumlarda bunları telafi etmek veya dengelemek için bir etki azaltma hiyerarşisi benimseyin.
- Yönetim sistemlerinin etkin kullanımı yoluyla müşterilerin çevresel ve sosyal performansının iyileştirilmesini teşvik etmek.
- Etkilenen topluluklardan gelen şikayetlerin ve diğer paydaşlardan gelen dış iletişimlerin uygun şekilde yanıtlanmasını ve yönetilmesini sağlamak.
- Proje döngüsü boyunca etkilenen topluluklarla onları potansiyel olarak etkileyebilecek konularda yeterli katılımı teşvik etmek ve sağlamak ve ilgili çevresel ve sosyal bilgilerin açıklanmasını ve dağıtılmasını sağlamak.

3.2.2 Ekvator Prensipleri (EP)

EPs, proje finansmanında sosyal ve çevresel risklerin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve yönetilmesi için gönüllü bir finans sektörü ölçütüdür.

EP'ler, sürdürülebilir Proje finansmanı için finans sektörünün 'altın standardı' olarak kabul edilmektedir. EP'ler, sosyal ve çevresel sürdürülebilirlikle ilgili IFC PS'lerine ve Dünya Bankası Grubu'nun Çevre, Sağlık ve Güvenlik genel kılavuzlarına dayanmaktadır ve her bir kabul eden kurumun Proje finansmanı faaliyetleriyle ilgili kendi iç sosyal ve çevresel politikalarını, prosedürlerini ve standartlarını uygulaması için ortak bir temel ve çerçeve olarak hizmet etmeyi amaçlamaktadır.

Ekvator Prensipleri Finans Kuruluşları (EPFI), borçlunun EP'leri uygulayan sosyal ve çevresel politika ve prosedürlerine uymayacağı veya uyamayacağı projelere kredi vermemeyi taahhüt eder. EP'lerin listesi aşağıda sunulmuştur:

- Prensip 1: İnceleme ve Sınıflandırma.
- İlke 2: Çevresel ve Sosyal Değerlendirme.
- İlke 3: Uygulanabilir Çevresel ve Sosyal Standartlar.
- İlke 4: Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi ve EP Eylem Planı.
- İlke 5: Paydaş Katılımı.
- İlke 6: Şikayet Mekanizması.
- İlke 7: Bağımsız İnceleme.
- İlke 8: Sözleşmeler.
- İlke 9: Bağımsız İzleme ve Raporlama.
- İlke 10: Raporlama ve Şeffaflık.

Özellikle 5. İlke şunu belirtir: "Tüm Kategori A ve Kategori B Projeleri için EPFI, müşterinin etkilenen topluluklarla ve ilgili olduğu durumlarda diğer paydaşlarla yapılandırılmış ve kültürel olarak uygun bir şekilde devam eden bir süreç olarak etkili paydaş katılımı göstermesini isteyecektir. Müşteri, etkilenen topluluklar üzerinde potansiyel olarak önemli olumsuz etkileri olan projeler için bilinçli bir danışma ve katılım süreci yürütecektir. Müşteri, istişare sürecini Projenin risk ve etkilerine, Projenin gelişim aşamasına, etkilenen toplulukların dil tercihlerine, karar alma süreçlerine ve dezavantajlı ve hassas grupların ihtiyaçlarına göre uyarlayacaktır. Bu süreç dış manipülasyon, müdahale, zorlama ve gözdağından uzak olmalıdır".

"Müşteri, paydaş katılım sürecinin sonuçlarını, bu süreç sonucunda kararlaştırılan eylemler de dahil olmak üzere dikkate alacak ve belgeleyecektir. Çevresel veya sosyal riskleri ve olumsuz etkileri olan projeler için bilgilendirme, değerlendirme sürecinin erken aşamalarında, her halükarda Proje inşaatı başlamadan önce ve sürekli olarak yapılmalıdır."¹

Özellikle 6. İlke, "Tüm Kategori A ve uygun olduğu takdirde Kategori B Projeleri için EPFI, Çevresel ve Sosyal Yönetim Sisteminin (ÇSYS) bir parçası olarak müşterinin, Projenin çevresel ve sosyal performansı ile ilgili endişeleri ve şikayetleri almak ve bunların çözümünü kolaylaştırmak için tasarlanmış bir şikayet mekanizması kurmasını isteyecektir. Şikâyet mekanizması, Projenin risk ve etkilerine göre ölçeklendirilmeli ve birincil kullanıcısı etkilenen topluluklar olmalıdır. Mekanizma, kültürel açıdan uygun, kolay erişilebilir, ücretsiz ve sorunu veya endişeyi ortaya çıkaran tarafın cezalandırılmadığı anlaşılabilir ve şeffaf bir danışma süreci kullanarak endişeleri hızlı bir şekilde çözmeye çalışacaktır. Mekanizma, adli veya idari çözüm yollarına erişimi engellememelidir. Müşteri, paydaş katılım süreci sırasında etkilenen toplulukları mekanizma hakkında bilgilendirecektir".

IFC paydaşları, bir projeden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen bireyler veya grupların yanı sıra bir projeden doğrudan etkilenmeyen ancak projeye ilgi duyan ve projenin sonucunu olumlu veya olumsuz yönde etkileme kabiliyetine sahip kişiler olarak tanımlanmaktadır. Bunlar arasında yerel olarak etkilenen topluluklar veya bireyler ve bunların resmi ve gayri resmi temsilcileri, ulusal veya yerel yönetimler, politikacılar, dini liderler ve özel çıkar grupları, akademi veya işletmeler ve doğrudan ve dolaylı işçiler yer alabilir.

¹ <https://equator-principles.com/>

Paydaş katılımı, bir projenin ömrü boyunca temel bileşenlere ayrılan bir dizi faaliyeti kapsar:

- **Paydaş Belirleme ve Analizi:** İlgili alanlarını ve endişelerini anlayarak paydaşları belirleyin ve önceliklendirin.
- **Bilgi Paylaşımı:** İlgili bilgileri paydaşlarla erken ve tutarlı bir şekilde paylaşın, erişilebilir ve anlamlı olmasını sağlayın.
- **Paydaş İstişaresi:** Kapsayıcı istişareler planlayın ve yürütün, süreci belgeleyin ve sonuçları iletin.
- **Müzakere ve Ortaklıklar:** Karmaşık konularda iyi niyetli müzakerelerde bulunun ve azaltım çabalarına veya proje faydalarına değer katmak için ortaklıklar kurun.
- **Şikayet Yönetimi:** Paydaşların proje boyunca endişelerini ve şikayetlerini dile getirebilmeleri için erişilebilir sistemler kurun.
- **Paydaşların İzlemeye Katılımı:** Projenin etkilerinin, etki azaltma önlemlerinin ve faydalarının izlenmesine paydaşları dahil edin ve daha fazla şeffaflık için harici gözlemcileri de dahil edin.
- **Paydaşlara Raporlama:** Projenin çevresel, sosyal ve ekonomik performansı hakkında düzenli güncellemeler sağlayın.
- **Yönetim Fonksiyonları:** Şirketin paydaş katılımını yönetme, taahhütleri takip etme ve ilerlemeyi raporlama kapasitesine sahip olduğundan emin olun.

4.0 PAYDAŞ TANIMLAMA

Paydaş katılımının ilk adımı, ana grupları ve alt gruplarıyla birlikte projenin paydaşlarının kimler olduğunu belirlemektir. Bunu takiben, paydaş analizi, paydaşların çıkarlarını, nasıl etkilenebileceklerini ve proje üzerinde sahip olabilecekleri etki düzeyini anlamak için daha derin bir dalış yapar.

Paydaş belirlemenin genel amacı, bilgilendirilmiş istişare ve katılım için projenin paydaşlarını belirlemek ve önceliklendirmektir. Paydaş belirleme sürekli bir süreçtir. Belirlenen paydaşların listesi, şikayet mekanizmasının sonuçlarına göre ve Projenin farklı aşamaları ve Proje güncellemeleri için değerlendirilecek ve güncellenecektir.

Potansiyel paydaşlar, paydaş statüsü, ilgi düzeyi veya etkileme kabiliyeti temelinde kategorize edilecek ve önceliklendirilecektir.

Proje ve paydaşları arasında kilit irtibat noktası olarak görev yapan Toplum İrtibat Görevlisi ("TİS"), iletişimi yönetmek, paydaş geri bildirimlerini toplamak ve şikayet mekanizmasını denetlemek üzere atanacaktır. HİS rolü için kadın adaylar varsa, başvurularına kadınların katılımını teşvik etmek, cinsiyete özgü şikayetleri almak ve raporlamak ve gerektiğinde sadece kadınlara yönelik istişare faaliyetleri yürütmek için öncelik verilecektir.

4.1 Projenin Paydaşları

Genel olarak paydaşlar iki gruba ayrılabilir:

- Birincil paydaşlar, Projenin etkilerinden doğrudan etkilenen bireyler ve topluluklardır; ve
- İkincil paydaşlar, Proje üzerinde çıkarı veya etkisi olan kişilerdir.

Birincil paydaşlar şunlardır:

- Uluslararası kurum ve kuruluşlar (örneğin uluslararası yatırımcılar, uluslararası finans kuruluşları, uluslararası sivil toplum kuruluşları ("STK'lar")),
- Ulusal devlet kurumları,

- Bölgesel devlet kurumları/otoriteleri,
- Yerel yönetimler,
- Ulusal ve yerel STK'lar ve kuruluşlar,
- Sendikalar ve Dernekler,
- Eğitim ve öğretim kurumları (örneğin üniversiteler, eğitim merkezleri),
- Sektör (örneğin inşaat ve altyapı ticaret birlikleri),
- Projeden Etkilenen Kişiler (PEK'ler),
 - Projeden etkilenen yerleşim yerlerinin muhtarları/yerel yetkilileri,
 - Yerel toplum üyeleri,
 - Arazi sahipleri ve arazi kullanıcıları (resmi ve gayri resmi arazi kullanıcıları) ve
 - Etkilenen işletmeler ve işletmelerin çalışanları
 - Hassas gruplar: yaşlılar, engelliler, reisi kadın olan haneler, topraksız haneler ve/veya bireyler, etnik azınlıklar, göçmenler, mülteciler, vb.
- Proje çalışanları ve çalışan temsilcileri,
- Üçüncü taraf mal ve hizmet tedarikçileri, yükleniciler ve bunların alt yüklenicileri,
- Sosyal hizmetler (örneğin hastaneler, yerel okullar ve diğer yerel toplum hizmetleri) ve
- Medya.

Aol'ye karar vererek tanımlanan Projeden etkilenen yerleşim. Sosyal açıdan bakıldığında, Aol perspektifi aynı zamanda doğrudan ve uyarılmış sosyo-ekonomik etkilerden (yeniden yerleşim, ekonomik yerinden edilme, geçim kaynakları, sağlık ve güvenlik konuları dahil), mekansal etkilerden, izinsiz giriş etkilerinden ve paydaş tipolojisinden de etkilenmektedir. Aol'deki yerleşimin ayrıntılı listesi Tablo 1 adresinde sunulmuştur.

Tablo 2 paydaş belirleme yaklaşımına uygun olarak belirlenen paydaşları göstermektedir.

Tablo 2 : Projenin Paydaş Sınıflandırması

Tip	Paydaşlar	Birincil paydaşlar		İkincil paydaşlar
		Doğrudan	Dolaylı	
İç Paydaşlar				
Proje Sahibi	Eksim Enerji	X		
Alt Yüklenici	Proje üzerinde çalışacak alt yükleniciler	X		
Çalışanlar	Proje çalışanları	X		
Danışmanlar	Proje danışmanları - eğer varsa	X		
Dış Paydaşlar				
Uluslararası kurum ve kuruluşlar	Kredi verenler, potansiyel kredi verenler			X
Ulusal Hükümet Makamları	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞB) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (MoTI) Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB) Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB) İçişleri Bakanlığı (MoI) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASPB) Milli Savunma Bakanlığı (MSB)			X
Bölgesel/Yerel Makamlar	Karaman Valiliği Karaman Merkez Kaymakamlığı Merkezi yönetim kurumlarının Karaman il müdürlükleri Merkezi hükümet kurumlarının merkez ilçe müdürlükleri Mevlana Kalkınma Ajansı Karaman Belediyesi Etkilenen yerleşimlerin muhtarları (köyler ve mahalleler)	X		

Tip	Paydaşlar	Birincil paydaşlar		İkincil paydaşlar
		Doğrudan	Dolaylı	
Ulusal ve Yerel STK'lar ve kuruluşlar	Ticaret ve Sanayi Odaları Kent Konseyleri Doğa Derneği Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu TEMA Türkiye Muhtarlar Derneği Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) WWF Türkiye Kadınlara özel dernekler İŞKUR			X
Sendikalar ve dernekler	Karaman Ticaret ve Sanayi Odası Karaman Ziraat Odası Karaman Birleşik Esnaf ve Sanatkarlar Odası	X		
Eğitim ve öğretim kurumları	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Karaman Mesleki Eğitim Merkezi			X
Sosyal hizmetler	Karaman Devlet Hastanesi Karaman Eğitim ve Araştırma Hastanesi		X	
Endüstriyel sektörler	Karaman Organize Sanayi Bölgesi Mermer Fabrikaları	X		
Yerel topluluklar / Etkilenen yerleşim yerleri / Muhtarlar	Aybastı köyü Özdemir köyü Bucakkışla köyü Narlidere köyü			

Tip	Paydaşlar	Birincil paydaşlar		İkincil paydaşlar
		Doğrudan	Dolaylı	
PAP'lar	Hassas gruplar Arazi Sahipleri Resmi Arazi Kullanıcıları Gayri Resmi Arazi Kullanıcıları Projeden etkilenen işletmeler İşletmelerin çalışanları	X		
Medya	Karaman Uyanış Gazetesi Karaman Gündem Gazetesi Gazete Anadolu Gazetesi KGRT FM Radyo Radyo Çağdaş 101 FM Karaman			X

4.2 Hassas Grubun Belirlenmesi

IFC'nin tanımına göre kırılganlık, bir birey veya grubun ırkı, rengi, cinsiyeti, dili, dini, siyasi veya diğer görüşleri, ulusal veya sosyal kökeni, mülkiyeti, doğumu veya statüsünü ifade eder. Cinsiyet, yaş, etnik köken, kültür, okuryazarlık, hastalık, fiziksel veya zihinsel engellilik, yoksulluk veya ekonomik dezavantaj ve benzersiz doğal kaynaklara bağımlılık gibi diğer faktörler de dikkate alınacaktır. Hassas gruplar arasında yaşlı nüfus, çocuklar, engelliler, azınlıklar ve yoksulluk içinde yaşayan insanlar yer almaktadır. Hassas gruplar proje etkilerinden diğerlerinden farklı şekilde etkilenebilir ve proje fırsatlarına ve faydalarına eşit erişime sahip olmayabilir.

Ekim 2024'te gerçekleştirilen topluluk düzeyinde anketler sırasında Aybastı, Özdemir, Narlıdere ve Bucakkışla yerleşimlerindeki hassas gruplar tespit edilmiş ve Proje Çevresel ve Sosyal Durum Tespit Raporu'na ("ÇSDT") dahil edilmiştir (Tablo 3). Hassas grupların tespiti devam eden bir süreç olacaktır; bu nedenle Proje HİS, Proje'nin ömrü boyunca hassas grupları tespit etmekten ve bu gruplarla iletişim kurmaya devam etmekten sorumlu olacaktır.

Tablo 3 : Yerleşim Yerlerindeki Hassas Gruplar

Hassas Gruplar/Bireyler	Aybastı	Özdemir	Narlıdere	Bucakkışla
Okuma yazma bilmeyen yetişkinler	2	20	-	-
Türkçe bilmiyor	-	-	-	-
Mevsimlik işçiler	-	-	20	Evet, ancak sayısı bilinmiyor
Göçebeler	2	-	35	2
Gezici arıcılar	-	-	-	-
Mülteciler	-	-	-	-
Kadın reisli haneler	2	-	15	Evet, ancak sayısı bilinmiyor
Çocuk reisli haneler	-	-	-	-
Tek geliri sosyal destek olan haneler	-	3	5	2
Okula devam edemeyen okul çağındaki çocuklar	-	-	-	-
Yalnız yaşayan, yardıma muhtaç yaşlılar	1	3	2	-
Fiziksel engelli kişiler	1	-	1	2
Zihinsel engelli kişiler	1	2	-	-
Kamu arazisinde izinsiz tarımsal faaliyette bulunmak	-	-	-	-

Projenin ilk aşamalarından itibaren, karar alma, şikayet mekanizması ve istişare konularında kapsayıcılığı sağlamak için hassas olarak tanımlanan kişilere özel ilgi ve yardım sağlanacaktır. Hedeflenen istişarenin oluşturulması sağlanacaktır. Proje ile ilgili tüm bilgiler hassas gruplara zamanında ve kültürel olarak uygun bir şekilde sağlanacaktır.

Proje nedeniyle hassas gruplar üzerindeki potansiyel olumsuz etkiler, aşağıdakiler için yardım sağlanarak en aza indirilebilir:

- Yasal kaynaklara başvurmak için gerekli süreçler,
- Tazminata erişim,
- Eğitim fırsatlarına ve mesleki gelişim programlarına erişime yardımcı olmak,
- su, elektrik ve sanitasyon gibi temel kamu hizmetlerine erişim.

İşe alımlarda bu kişilere öncelik verilmesi, ihtiyaç duyulduğunda özellikle sağlık ve eğitim hizmetlerine erişim için seyahat desteği sunulması ve yerel dili bilmeyen veya okuma yazma güçlüğü çeken bireylerin resmi belgeleri veya iletişim süreçlerini anlamaları için desteklenmesi gibi ek destekler, uygun olan yerlerde değerlendirilecek ve uygulanacaktır.

5.0 PAYDAŞ KATILIM ARAÇLARI

Tablo 4 , Proje boyunca etkili paydaş katılımını desteklemek için kullanılan araç ve yöntemleri özetlemektedir. Bu bağlamda araç, paydaşları anlamlı bir şekilde bilgilendirmek, onlara danışmak veya onları sürece dahil etmek için tasarlanmış herhangi bir kanal, mekanizma veya faaliyet anlamına gelmektedir. Amaç, tüm paydaşların kendi ihtiyaç ve tercihlerine en uygun araçları kullanarak bilgiye erişebilmelerini ve Projeye katılabilmelerini sağlamaktır. Bu araçların etkinliği düzenli olarak izlenecek ve katılımı artırmak için gerektiğinde ek veya alternatif araçlar devreye sokulabilecektir.

Tablo 4 : Paydaş Katılım Araçları

Paydaş Katılım Araçları	Araçların İçeriği
Topluluk toplantıları	Projenin etkileri hakkında toplulukları bilgilendirmek, HİS'i tanıtmak ve şikayet mekanizmasını açıklamak için etkilenen yerleşim yerlerinde Muhtarların desteğiyle düzenlendi.
Proje web sitesi	Güncel Proje bilgi ve belgeleri için merkezi çevrimiçi platform. Çevresel ve Sosyal (Ç&S) belgeleri, NTS, PKP, şikayet mekanizması, Proje yerleşimi, izinler ve HİS iletişim bilgilerini açıklar.
Çevrimiçi toplantılar	İnternet erişiminin mevcut olduğu STK'lar ve devlet kurumları ile yürütülmüştür.
Telefon görüşmeleri, e-postalar, kısa mesajlar	CLO iletişim bilgilerini paylaşır ve bilgi sağlamak, geri bildirim talep etmek veya istişareler planlamak için paydaşlarla doğrudan iletişim kurar. Tüm paydaşların, muhtarlıklarda, kamu kurumlarında ve ortak alanlarda bulunan yaygın bir telefon numarası aracılığıyla şikayetlerini paylaşmalarını sağlar.
Şikayet Mekanizması	Tüm paydaşların (iç ve dış) endişelerini posta, e-posta, telefon veya şahsen iletmeleri için yapılandırılmış bir sistem. Harici ve dahili şikayetler için ayrı bir mekanizma mevcuttur.
İç paydaşlar için şikayet kutuları (özellikle çalışanlar için)	Çalışanların endişe ve önerilerini iletebilmeleri için erişilebilir alanlara (örn. kafeterya, dinlenme alanları) yerleştirilen kutular.
Dış paydaşlar için şikayet kutuları (özellikle yerel toplum için)	Dış paydaşların, özellikle de hassas grupların kolay erişimi için muhtarlıklarda, köy kahvelerinde ve kamusal alanlarda yer alır.
Proje posterleri / broşürler / el ilanları / billboardlar	Kamuya açık alanlarda (örneğin muhtarlıklar, belediyeler, meslek odaları) Proje bilgileri ve HİS iletişim bilgileriyle birlikte dağıtılır.

Paydaş Katılım Araçları	Araçların İçeriği
Gazete	Kamu duyuruları ve arazi kullanımını veya toplulukları etkileyen önemli Proje güncellemeleri için kullanılır.
Yüz yüze toplantılar	Proje konularında paydaşlarla sürekli, doğrudan etkileşim.
Anket	Özellikle geçim kaynaklarının restorasyonu veya belirli Proje yönleriyle ilgili veri toplama ve geri bildirim için kullanılır.
Odak Grup Görüşmeleri ("OGG")	Hedef gruplardan (örneğin kadınlar, yaşlılar, engelliler, mülteciler) 6-12 kişi ile bir moderatörün kolaylaştırıcılığında 1-1,5 saatlik tartışmalar.
Derinlemesine görüşmeler	Çeşitli Proje aşamalarında detaylı bilgi için yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir.
Hane ziyaretleri	Kamu toplantılarına katılamayan hassas bireylere (örneğin, yaşlılar, hane reisi kadın olan haneler) hedefli ziyaretler.

6.0 ÖNCEKİ PAYDAŞ KATILIMI VE İSTİŞARE FAALİYETLERİ

Paydaş katılımı, paydaşları faaliyetler ve gelişmeler hakkında bilgilendirmek için Proje ile ilgili bilgilerin şeffaf bir şekilde paylaşılmasını içerir. Bu, ilgili veri ve raporları paydaşlara dağıtarak Ç&S bilgilerinin açık ve erişilebilir bir şekilde açıklanmasını kolaylaştırmayı içerir. Aynı zamanda anlamlı paydaş istişaresini, paydaşların katılımını sağlamak için yapılandırılmış bir yaklaşım uygulamayı, açık istişareler yoluyla Proje'nin gelişimine aktif katılımlarını sağlamayı, geri bildirim talep etmeyi ve paydaşlar tarafından paylaşılan değerli içgörülerini entegre etmeyi gerektirir.

6.1 ÇED Aşaması için Paydaş Katılım Faaliyetleri

Ulusal gerekliliklere uygun olarak, Proje için 2023 ÇED Raporu'nun bir parçası olarak, Karaman Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından halkı bilgilendirmek ve görüş ve önerilerini almak amacıyla 3 Temmuz 2023 tarihinde saat 14:00'te Karaman İli Merkez İlçesi Özdemir Köyü İlkokulu'nda bir Halkı Bilgilendirme ve Katılım Toplantısı ("PPM") düzenlenmiştir.

Toplantı öncesinde ulusal bir gazetede (*Hürriyet*) ve yerel bir gazetede (*Karaman Gündem*) toplantı yeri ve tarihi hakkında yerel halkı bilgilendirmek amacıyla duyurular yayınlanmıştır. Duyurular Şekil 3 adresinde sunulmaktadır.

Şekil 3 : Ulusal ve Yerel Gazetelerde PPM Duyurusu s

Katılımcılar Proje hakkında bilgilendirilmiş ve geri bildirimleri alınmıştır. Toplantı sırasında, yerel sakinler Proje ile ilgili potansiyel istihdam fırsatları ve faydaları hakkında sorular sordular. İnşaat ve işletme aşamalarında en yakın yerleşim yerlerinden vasıfsız işgücünün istihdam edilebileceği, yerel ekipman ihtiyaçlarının yerleşim yerlerinden karşılanabileceği ve talep edilmesi halinde eğitim veya sosyal sorumluluk girişimleri için mali destek sağlanabileceği açıklanmıştır. Çevredeki mermer madenciliği şirketleri, Projeye kendi faaliyet alanları içinde izin verme konusundaki çekincelerini dile getirmiş ve türbin yerleşimleriyle ilgili nihai kararın Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü ("MAPEG") tarafından verileceği belirtilmiştir. Bu nedenle, paydaş katılım faaliyetleri kapsamında MAPEG ile Proje hakkında görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, ÇŞB Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün 16.06.2023 tarih ve 6683209 sayılı resmi yazısı ile aşağıdaki kurumlardan görüş talep edilmiştir:

- ETKB Enerji İşleri Genel Müdürlüğü
- ETKB Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
- ÇOB Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
- Tarım ve Orman Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü
- UDHB Karayolları Genel Müdürlüğü
- GTB Konya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
- Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü
- Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü
- Karaman Belediyesi

- Karaman Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü)
- Karaman Valiliği (İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü)
- Karaman Valiliği (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü)
- Karaman Valiliği (İl Özel İdaresi)

6.2 ÇSDD için Paydaş Katılım Faaliyetleri

ÇSDT için 14 Ekim 2024 tarihinde gerçekleştirilen saha ziyareti sırasında sosyal Aol'de yer alan tüm köylerin muhtarlarıyla Topluluk Düzeyinde Anketler gerçekleştirilmiştir. Narlıdere, Aybastı, Özdemir ve Bucakkışla Köyleri Muhtarları ile toplantılar, Proje Temsilcilerinin de katılımıyla saha ziyareti sırasında gerçekleştirilmiştir. Yerel toplulukların demografik profili, sosyoekonomik yapısı ve geçim kaynakları; altyapı ve hizmetler; ekosistem hizmeti kullanımı ve yerleşim yerlerinde arazi kullanımı ile ilgili soruları içeren topluluk düzeyinde anketler yapılmıştır. Ayrıca, Projenin beklenen olumlu ve olumsuz etkileri muhtarlarla görüşülmüştür. Görüşmeler, Projenin yerleşim yerleri üzerinde olumsuz bir etki yaratmasının beklenmediğini göstermektedir. Projenin istihdam olanakları yaratması ve sosyal sorumluluk projeleri aracılığıyla toplumsal kalkınma sağlaması beklenmektedir.

Proje yetkilileri toplantıları organize etmiş ve toplantılara katılarak paydaş katılımını kolaylaştırmıştır. Narlıdere muhtarı, Proje yetkilileriyle daha önce tanıştıklarını ve olumlu ilişkilerini sürdürdüklerini, diğerleri ise ilk kez tanıştıklarını belirtti. Bu toplantı, bu paydaş ilişkilerinin kurulması ve güçlendirilmesi için önemli bir fırsat sağlamıştır.

7.0 GELECEKTEKİ PAYDAŞ KATILIMI VE İSTİŞARE FAALİYETLERİ

7.1 Arazi Edinimi için Paydaş Katılım Faaliyetleri

Arazi edinimi ve kamulaştırma sürecine ilişkin paydaş katılımı faaliyetleri ulusal düzenlemelere ve IFC PS 5'e uygun olarak yapılacaktır.

Proje, Karaman İli Merkez İlçesi'ne bağlı Aybastı, Özdemir, Narlıdere ve Bucakkışla köylerinin yakınında yer almaktadır. Proje Alanındaki tüm faaliyetler, gerekli izinlerin alınmasının ardından 5403 sayılı "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu", 3083 sayılı "Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Toprak Reformu Kanunu" ve 4342 sayılı "Mera Kanunu" da dahil olmak üzere ilgili ulusal kanunlara uygun olarak yürütülecektir. Proje kapsamındaki kamulaştırma işlemleri 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu uyarınca gerçekleştirilmiştir.

Tüm türbin yerleri, erişim yolları ve şalt sahası alanı tarım ve orman arazilerindedir. Ayrıca, EİH güzergahı tarım arazileri, bağ, zeytinlik ve harap zeytinlik arazilerinden geçmektedir.

Projenin bu aşamasında, Proje Alanı'na ait parseller için müzakere toplantıları gerçekleştirilmiştir. EİH için henüz müzakere toplantıları yapılmamış olup, bu süreç TEİAŞ kapsamında devam etmektedir.

PKP kapsamında, Projenin arazi ediniminden etkilenmesi hedeflenen tüm paydaşların katılımı sağlanacak ve katılım kayıtlarının özeti Proje ilerledikçe yansıtılacaktır.

7.2 Paydaş Katılım Faaliyetleri için Bilgi Açıklama

Genel bilgilendirme için gelecekteki paydaş katılım faaliyetleri Proje hakkında farkındalığı ve şeffaflığı artırmaya odaklanacaktır. Bu faaliyetler, Proje web sitesi ve sosyal medya gibi çeşitli iletişim kanalları aracılığıyla halka açık toplantıları, bilgilendirme materyallerini ve güncellemeleri içerecektir. Proje'nin zaman çizelgesi boyunca adresinde planlanan bu faaliyetler, ilgili tüm paydaşlara ulaşmayı, önemli güncellemeler sağlamayı ve geri bildirim talep etmeyi amaçlamaktadır. Bu faaliyetlerin sorumlulukları, bilginin etkili bir şekilde yayılmasını sağlamak için belirlenmiş ekip üyelerine verilecektir.

8.0 PAYDAŞ KATILIM PROGRAMI

Paydaş katılım programı, çeşitli katılım araçlarını kullanarak tüm paydaşları bilgilendirmeyi, ifşa etmeyi ve onlara danışmayı amaçlamaktadır. Proje uygulaması sırasında kültürel açıdan uygun bir şekilde, insan haklarına saygılı ve toplumsal cinsiyet kapsayıcılığını göz önünde bulundurarak bilinçli istişare ve katılım sağlamak için farklı katılım araçları önerilmektedir.

8.1 Proje Aşamaları için Önerilen Program

Önerilen paydaş katılım programı Tablo 5 adresinde sunulmaktadır.

İnşaat öncesi faaliyetler, Proje inşaat programı, arazi edinimi ve araziye erişim konuları da dahil olmak üzere Proje bilgilerinin açıklanmasına odaklanacaktır. İnşaat aşamasındaki katılım faaliyetleri, projeyle ilgili inşaat etkilerinin en aza indirilmesine odaklanacaktır. İnşaat aşamasından işletme aşamasına geçiş sırasında, PKP işletme faaliyetlerini ele alacak şekilde güncellenecektir.

PKP, en son Proje gelişmelerini ve bilgilerini içerecek şekilde yıllık güncellemelere tabi tutulacaktır. Paydaş tanımlaması yeniden değerlendirilecek ve paydaş listesi buna göre güncellenecektir.

Paydaşları Projenin ilerleyişi hakkında bilgilendirmek için tüm Proje aşamaları boyunca düzenli paydaş katılım faaliyetleri yürütülecektir. İnşaat sırasında enerji kaynağı kesintileri veya yol kapanmaları gibi özel faaliyetler, HİS tarafından etkilenen topluluklara derhal bildirilecektir.

İşletme aşaması için, yerel topluluklar geçiş dönemi, işletme aşamasının etkileri, yerel istihdamın yer değiştirmesi ve mal ve hizmetlere olan talebin azalması hakkında bilgilendirilecektir. Projenin HİS'i PKP'nin uygulanması konusunda eğitilecek ve HİS'in iletişim bilgileri etkilenen tüm paydaşlara sağlanacaktır.

Tablo 5 : Paydaş Katılım Programı

Proje aşaması	Hedef paydaşlar	Katılım konu(lar)ı	Katılım Aracı	Konum	Frekans	Sorumluluklar
İnşaat Öncesi	Projeden Etkilenen Kişiler Arazi sahipleri, arazi kullanıcıları ve hassas gruplar dahil olmak üzere Projeden Etkilenen Kişiler (PEK'ler)	Proje inşaatı, işletmeye alma ve işletmenin tasarım, program, çevresel ve sosyal etkileri hakkında proje bilgileri Arazi edinimi, tazminat, geçim kaynaklarının restorasyonu, Proje kapsamı ve zaman çizelgesi, şikayet mekanizması, Proje HİS'inin tanıtımı, hassasiyet ve toplumsal cinsiyet hususları	1. Açıklanan NTS ve PKP 2. Broşürler/broşürler 3. Topluluk toplantıları, yüz yüze toplantılar 4. OGG'ler ve anketler, derinlemesine görüşmeler	Etkilenen her yerleşim yeri, proje ofisi, muhtarlıklar, kamu alanları	1. & 2. İnşaat öncesinde, her yıl güncellemeler için gözden geçirilir 3. İnşaat başlamasından önce bir kez, paydaş geri bildirimlerine veya Projedeki gelişmelere bağlı olarak gerektiğinde ek toplantılar 4. Gerekirse	Eksim Enerji Eksim Enerji'nin Alt Yüklenicileri
	Yerel Topluluklar En yakın yerleşim yerlerinde yaşayanlar Yerleşim yerlerinin muhtarları	Proje inşaatı, işletmeye alma ve işletmenin tasarım, program, çevresel ve sosyal etkileri hakkında proje bilgileri Projenin etkileri, faydaları, toplumsal kalkınma fırsatları, çevresel ve sosyal riskler, şikayet mekanizması, Proje HİS'inin tanıtımı, kırılganlık ve toplumsal cinsiyet hususları	1. Açıklanan NTS ve PKP 2. Broşürler/broşürler 3. Topluluk toplantıları, yüz yüze toplantılar 4. OGG'ler ve anketler, derinlemesine görüşmeler, kamu duyuruları	En yakın yerleşim yerleri ve kamu alanları	1. & 2. İnşaat öncesinde, her yıl güncellemeler için gözden geçirilir 3. İnşaat faaliyetlerinden önce bir kez, gerekirse ek toplantılar da yapılarak 4. Gerekirse	Eksim Enerji Eksim Enerji'nin Alt Yüklenicileri

Proje aşaması	Hedef paydaşlar	Katılım konu(lar)ı	Katılım Aracı	Konum	Frekans	Sorumluluklar
	Resmi Taraflar Belediyeler, valilikler, kaymakamlıklar, akademik kurumlar	Proje kapsamı, arazi edinimi, kamulaştırma prosedürleri, tazminat, Proje Ç&S bulguları, şikayet mekanizması, koordinasyon rolleri	1. Açıklanan NTS ve PKP 2. Broşürler / el ilanları 3. Yüz yüze veya çevrimiçi toplantılar 4. Paydaş ziyaretleri 5. E-postalar	İlgili kamu kurumları, proje ofisi	1. & 2. Kilit kilometre taşları etrafında ihtiyaç duyulursa veya koordinasyon gerekiyorsa 3. & 4. & 5. Gerekirse	Eksim Enerji
	Hükümet Dışı Taraflar STK'lar, medya, işçi ve iş dünyası örgütleri	Proje belgelerinin, paydaş rollerinin, şikayet mekanizmasının, Ç&S risklerinin açıklanması	1. Açıklanan NTS ve PKP 2. Broşürler/broşürler 3. Yüz yüze veya çevrimiçi toplantılar 4. Paydaş ziyaretleri 5. E-postalar	Proje ofisi, STK ofisleri, etkilenen iller	1. & 2. Önemli çevresel/sosyal sorunlar veya medya/kamu yararına olaylar meydana geldiğinde gerekirse 3. & 4. & 5. Gerekirse	Eksim Enerji
İnşaat	PAP'lar	Güncellenmiş inşaat durumu, inşaatla ilgili şikayetler, çevresel ve sosyal farkındalık, inşaat aşaması Ç&S etkileri, toplum sağlığı ve güvenliği, yerel istihdam, geçim kaynakları etkileri, inşaat güncellemeleri ve takvimi	1. Açıklanan NTS ve PKP 2. Broşürler/broşürler	Etkilenen yerleşim yerleri, Proje ofisi (talep üzerine), muhtarlıklar, köy ortak alanları	1. & 2. İnşaat öncesinde, her yıl güncellemeler için gözden geçirilir 3. İnşaatın başlamasından önce bir kez, paydaş geri	Eksim Enerji Eksim Enerji'nin Alt Yüklenicileri

Proje aşaması	Hedef paydaşlar	Katılım konu(lar)ı	Katılım Aracı	Konum	Frekans	Sorumluluklar
			3. Topluluk toplantıları, yüz yüze toplantılar 4. OGG'ler ve anketler, derinlemesine görüşmeler		bildirimlerine veya Proje gelişmelerine dayalı olarak gerektiğinde ek toplantılarla birlikte 4.	
	Yerel Topluluklar	İnşaat etkileri, çevresel ve sosyal riskler, toplumsal kalkınma fırsatları, yerel istihdam, toplum sağlığı ve güvenliği, şikayet mekanizması, kırılganlık ve toplumsal cinsiyet hususları	1. Açıklanan NTS ve PKP 2. Broşürler/broşürler 3. Topluluk toplantıları, yüz yüze toplantılar 4. OGG'ler ve anketler, derinlemesine görüşmeler	En yakın yerleşim yerleri ve kamu alanları	1. & 2. İnşaat öncesinde, her yıl güncellemeler için gözden geçirilir 3. İnşaatın başlamasından önce bir kez, önemli etkilerin ortaya çıkması durumunda ek toplantılarla (örn. artan trafik, gürültü şikayetleri) 4. Gerekirse	Eksim Enerji Eksim Enerji'nin Alt Yüklenicileri
	Resmi Taraflar	İnşaat aşaması güncellemeleri, çevresel ve sosyal riskler, şikayet mekanizması, koordinasyon rolleri, yerel istihdam, toplum sağlığı ve güvenliği	1. Açıklanan NTS ve PKP 2. Broşürler/broşürler	İlgili kamu kurumları, Proje ofisi	1. & 2. Kilit kilometre taşları etrafında ihtiyaç duyulursa veya koordinasyon gerekiyorsa	Eksim Enerji

Proje aşaması	Hedef paydaşlar	Katılım konu(lar)ı	Katılım Aracı	Konum	Frekans	Sorumluluklar
			3. Yüz yüze veya çevrimiçi toplantılar 4. Paydaş ziyaretleri 5. E-postalar		3. & 4. & 5. Gerekirse	
	STK'lar, Medya, İşçi ve İş Dünyası Örgütleri	İnşaatla ilgili Ç&S etkileri, paydaş rolleri, şikayet mekanizması, yerel istihdam, çevresel ve sosyal farkındalık	1. Açıklanan NTS ve PKP 2. Broşürler/broşürler 3. Yüz yüze veya çevrimiçi toplantılar 4. Paydaş ziyaretleri 5. E-postalar	Proje ofisi ve STK ofisleri	1. & 2. Önemli çevresel/sosyal sorunlar veya medya/kamu yararına olaylar meydana geldiğinde gerekirse 3. & 4. & 5. Gerekirse	Eksim Enerji
Operasyon	PAP'lar	İnşaattan işletmeye geçiş süreci, işletme aşaması HİS'inin tanıtımı, şikayet rolleri, işletme aşaması Ç&S konuları, toplum sağlığı ve güvenliği, bilgi ifşası	1. Açıklanan PKP 2. Broşürler/broşürler 3. Topluluk toplantıları, yüz yüze toplantılar 4. OGG'ler ve anketler, derinlemesine görüşmeler	Etkilenen her yerleşim yeri, Proje ofisi (talep üzerine)	1. & 2. Operasyon öncesinde, her yıl güncellemeler için gözden geçirilir 3. İnşaat başlamadan önce bir kez, önemli etkilerin ortaya çıkması halinde ek toplantılarla birlikte 4.	Eksim Enerji Eksim Enerji'nin Alt Yüklenicileri

Proje aşaması	Hedef paydaşlar	Katılım konu(lar)ı	Katılım Aracı	Konum	Frekans	Sorumluluklar
	Yerel topluluklar	Operasyon etkileri, toplum sağlığı ve güvenliği, şikayet mekanizması, çevresel ve sosyal riskler, operasyon aşaması CLO'sunun tanıtımı, yerel istihdamın rolü	1. Açıklanan PKP 2. Broşürler/broşürler 3. Topluluk toplantıları, yüz yüze toplantılar 4. OGG'ler ve anketler, derinlemesine görüşmeler	En yakın yerleşim yerleri ve kamu alanları	1. & 2. Operasyon öncesinde, her yıl güncellemeler için gözden geçirilir 3. İnşaatın başlamasından önce bir kez, önemli etkilerin ortaya çıkması durumunda ek toplantılarla (örn. artan trafik, gürültü şikayetleri) 4. Gerekirse	Eksim Enerji Eksim Enerji'nin Alt Yüklenicileri
	Diğer İlgili Taraflar (Harici)	Bilgi paylaşımı (ulusal/yerel medya), işletme aşaması Ç&S etkileri, toplum sağlığı ve güvenliği, yerel istihdam	1. Proje web sitesi 2. Gazeteler 3. Paydaş ziyaretleri	Kurum ziyaretleri, kamusal alanlar ve Proje ofisi (talep üzerine)	1. & 2. Kilit kilometre taşları etrafında ihtiyaç duyulursa veya koordinasyon gerekiyorsa 3. Eğer gerekli ise	Eksim Enerji

8.2 Bilgi Açıklaması için Önerilen Strateji

Proje Ç&S belgeleri, NTS ve PKP Proje web sitesinde açıklanacak ve Türkçe ve İngilizce olarak sunulacaktır. NTS ve PKP'nin basılı kopyaları etkilenen yerleşimlerin muhtarlarına verilecektir.

Proje güncellemeleri ve farkındalığı ile ilgili daha fazla duyuru için aşağıdaki araçlar kullanılacaktır:

- Proje web sitesi,
- Muhtarlıkların ilan panoları ve
- Broşürler ve afişler.

STK'ların, derneklerin ve diğer ilgili kuruluşların bilgilendirme süreci hakkında bilgilendirilmesi ve Proje belgelerine ilişkin web sitesi bağlantılarının paylaşılması öngörülmektedir. Talep edilmesi halinde, bilgilendirme dokümanlarının basılı kopyaları posta yoluyla gönderilecektir.

Proje geliştirme ve inşaat aşamasında, HİS, Proje'nin sosyal performansını, katılım faaliyetlerini ve şikayet mekanizması çıktılarını sunan üç aylık raporlar hazırlayacaktır.

8.3 İstişare için Önerilen Strateji

Bu PKP, paydaşları Proje faaliyetleri hakkında bilgilendirmek, şikayetlerini çözmek ve paydaşları katılımcı bir yaklaşımla karar alma süreçlerine dahil etmek için farklı Proje aşamalarında paydaşlarla etkileşim kurmak üzere geliştirilmiştir. Paydaş katılım faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için, aşağıdaki istişare stratejileri mümkün olduğunca Projenin ilk aşamalarından itibaren uygulanacaktır:

- Proje için bir HİS atanacaktır.
- Bilgi paylaşımı, katılım ve şikayet yönetimi sırasında katılımlarını sağlamak için belirlenen hassas gruplarla hedefe yönelik istişareler gerçekleştirilecektir.
- Önerilen tüm katılım araçları HİS'in adını, iletişim bilgilerini ve şikayet mekanizmasını içerecektir.

9.0 ŞİKAYET MEKANİZMASI

IFC İyi Uygulama Notu: Projeden Etkilenen Toplulukların Şikayetlerinin Ele Alınması 2009, şikayeti "şirket faaliyetlerinden *etkilenen* topluluklar içindeki bir birey veya grup tarafından dile getirilen bir endişe veya şikayet" olarak tanımlar (s. 8). Projeler, bu endişeleri ele almak için yapılandırılmış bir yol sağlamak, şikayetlerin ele alınmasında şeffaflık ve yanıt verebilirlik sağlamak için bir şikayet mekanizması geliştirmelidir. Bu prosedür, Proje faaliyetlerinden kaynaklanabilecek topluluk ve çalışan şikayetlerinin etkin bir şekilde yönetilmesine yönelik göstergeleri ana hatlarıyla belirlemek üzere tasarlanmıştır.

Şikayet formu da dahil olmak üzere bir Şikayet Mekanizması ("GM") oluşturulmuş ve Proje ÇED Raporu'nda açıklanmıştır. Projenin GM'si bu PKP'nin bir parçası olarak geliştirilecek ve paydaşlardan gelen şikayetlerin adil, şeffaf ve zamanında çözülmesini sağlayacaktır.

Şikayet Mekanizması tüm iç ve dış paydaşları ve tüm çalışanları kapsayacaktır. Şikâyet mekanizması, paydaşların Proje ile ilgili geri bildirim, endişe ve şikâyetlerini iletmelerini sağlayan temel araçtır. Şikâyet mekanizması, paydaşların ihtiyaçlarına yanıt vermeyi ve uygun etki azaltma stratejileri geliştirerek paydaşlarla güvenilir ve yapıcı bir ilişki kurulmasını kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Şikâyet mekanizmasının hedefleri şunlardır

- Etkilenen insanlara Proje süresince (saha hazırlığından işletmeden çıkarma aşamasına kadar) şikayetlerini dile getirmeleri için kültürel olarak uygun yollar ve araçlar sağlamak,
- Şikayetlerin gizli tutulmasını ve süreç dışında paylaşılmasını sağlamak,

- Topluluklarla şeffaf ve karşılıklı saygıya dayalı ilişkiler kurun,
- Düzeltici eylemlerin belirlenmesini ve alınmasını sağlayın,
- Etkilenen kişilerin alınan düzeltici önlemlerden memnun olduklarının doğrulanması ve
- Yargıya başvurma ihtiyacını ortadan kaldırır; ancak şikayet mekanizması paydaşların yargı sistemine erişimini engellemez.

Şikayetler iç ve dış paydaşlar tarafından aşağıdaki yöntemlerle iletilir:

- Şikayet kutuları yerleşim yerlerinde ve Proje sahasında erişilebilir durumdadır,
- Şikâyetlerin muhtarlıklara şahsen iletilmesi ve/veya şikâyet formunun muhtarlık aracılığıyla iletilmesi,
- Posta yoluyla (Eksim Enerji'nin posta adresine),
- Eksim Enerji'ye e-posta yoluyla,
- HİS'e telefonla bir şikayet iletmek,
- Şikayetin HİS'e şahsen iletilmesi.

Talepler bir Talep ve Şikayet Günlüğüne / Veritabanına kaydedilecektir. Talep, bir işçi veya topluluk talebi olarak kaydedilecek ve şikayetler Eksim Enerji tarafından kategoriler halinde bir şikayet kayıt sistemine kaydedilecektir. Şikayetler şu şekilde kategorize edilebilir:

- Çevre sorunları (örn. gürültü, toz, atık yönetimi) ile ilgili şikayetler,
- İşçi veya iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili şikayetler,
- İnşaat faaliyetlerinden kaynaklanan hasar ve kayıplara ilişkin şikayetler veya raporlar,
- Cinsiyet, yaş, engellilik, din, dil, ırk, mezhep, etnik köken, sosyal statü, siyasi görüş, sağlık durumu, medeni hal vb. temelli ayrımcı muamele bildirimleri,
- Cinsiyete Dayalı Şiddet ve Taciz ("GBVH"), cinsel istismar, taciz, sömürü ve saldırı ile ilgili şikayetler,
- Tazminat, arazi hakları veya yeniden yerleştirme ile ilgili anlaşmazlıklar veya şikayetler de dahil olmak üzere arazi edinimi ile ilgili şikayetler veya endişeler.

Şikayet yönetim süreci, zamanında ve etkili bir çözüm sağlamak için bu temel adımları izleyecektir:

- 1) **Şikayet Gönderimi** - Paydaşlar şikayetlerini çeşitli erişilebilir kanallar aracılığıyla (örneğin şahsen, telefon, e-posta veya şikayet kutuları aracılığıyla) iletebilirler.
- 2) **Kayıt ve Günlük** - Her şikayet şikayet kayıt defterine kaydedilecek, bir referans numarası verilecek ve takip için kategorize edilecektir.
- 3) **Onay** - Şikâyet sahiplerine belirli bir zaman dilimi içinde alındığına dair onay verilecektir.
- 4) **İnceleme ve Değerlendirme** - Şikayet, uygunluğunun, ciddiyetinin ve aciliyetinin belirlenmesi için değerlendirilecektir.
- 5) **Soruşturma ve Müdahale** - Adil ve şeffaf bir soruşturma yürütülecek ve ardından bir çözüm veya düzeltici eylem önerilecektir.
- 6) **Geri Bildirim ve Kapatma** - Önerilen sonuç şikayet sahibi ile paylaşılacaktır. Kabul edilirse, şikayet resmi olarak kapatılacak ve belgelenecektir.

- 7) **Takip (gerekirse)** - Düzeltici eylem gerektiren durumlarda, uygulamanın ve etkinliğin doğrulanması için takip yapılacaktır.

9.1 Devlet Şikayet Mekanizması- tüm paydaşlar

Halk her türlü sorun, şikayet ve talebini Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) aracılığıyla dile getirebilir. Bu merkez, halk ile devlet arasındaki iletişim kanallarını açık tutmak için İletişim Başkanlığı tarafından geliştirilen 24 saat aktif çevrimiçi ulusal bir sistemdir. Halk her zaman ve her yerde sorunlarını, şikayetlerini ve taleplerini dile getirebilir. Sorunlar, şikayetler ve talepler bu ulusal çevrimiçi sistem aracılığıyla hem alınabilir hem de yanıtlanabilir.

CİMER sistemi, paydaşların Proje ömrü boyunca Eksim Enerji ile doğrudan iletişim kurmasını sağlamaktadır. Yine de, Proje için paydaşların yerel olarak yanıtlarını alabilecekleri ve şikayetlerini iletebilecekleri ayrı bir şikayet mekanizması sistemi kurulacaktır. Proje düzeyindeki bu şikayet sistemi Eksim Enerji bünyesinde kurulacak, uygulanacak ve Proje ömrü boyunca takip edilecektir.

Etkilenen topluluklar, Proje şikayet mekanizması aracılığıyla ve Proje GM yanıtının tatmin edici olmaması durumunda CİMER gibi alternatif mekanizmalar aracılığıyla şikayetlerini dile getirme hakları konusunda bilgilendirilecektir.

9.2 İç Şikayet Mekanizması - Çalışanlar için

Eksim Enerji'nin iç şikayet mekanizması, hem doğrudan hem de dolaylı çalışanlar dahil olmak üzere tüm Proje çalışanlarının kullanımı için uygulanacaktır. Bu mekanizma, çalışanların kendilerine zarar verdiği iddia edilen herhangi bir durumla ilgili endişelerini dile getirmelerine olanak tanıyarak adil ve saygılı bir çözüm sağlar. Şikayetler, şirket içi iletişim kopuklukları, yetkinin kötüye kullanılması, ırk, renk, ulusal köken, din, yaş, cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsel taciz veya engellilik durumuna dayalı ayrımcılık gibi konularla ilgili olabilir.

Çalışanlar istedikleri takdirde şikayetlerini isimsiz olarak iletme hakkına sahip olacak ve gizlilik kesinlikle korunacaktır. Eksim Enerji, açık rızaları olmadan hiçbir şikayet sahibinin kimliğini paylaşmayacaktır. Onay verildiğinde, yalnızca şikayetin çözümüne doğrudan dahil olanlar bilgilendirilecektir. Anonim şikayetlerin sonuçları veya sonuçları, anonimlikten ödün vermeden şeffaflığı sağlamak için dahili bülten panoları, düzenli araç kutusu toplantıları veya diğer genel personel iletişim kanalları aracılığıyla duyurulacaktır.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşım, Proje yaşam döngüsü boyunca TCDŞ vakalarını etkin bir şekilde ele almak için mekanizmaya entegre edilecektir. TCDŞ ile ilgili tüm şikayetler, TCDŞ konularına duyarlı, atanmış, eğitilmiş personel tarafından ele alınacaktır. Mekanizma, etkilenen bireyleri destekleyecek ve anonim başvurulara izin verecektir. Dolayısıyla şikayet mekanizması, hassas gruplar ve TCDŞ mağdurları da dahil olmak üzere tüm paydaşların şikayetlerini bildirmek ve hızlı, adil ve etkili yanıtlar almak için yapılandırılmış ve resmi bir araca sahip olmasını sağlar.

Çalışanlar, aşağıdaki gibi birden fazla şikayet kanalına erişebileceklerdir:

- **Şikayet Kutuları:** Güvenli ve açıkça işaretlenmiş kutular, çalışanların konaklama alanları, kantinler ve çalışma sahalarının girişleri gibi kolay erişilebilir yerlere yerleştirilecektir.
- **Şikayet Formları:** Şikayet kutularının yanında ve ortak alanlarda standartlaştırılmış bir şikayet formu bulundurulacaktır. Örnek bir form bu PKPEK B adresinde yer almaktadır.
- **Şahsen Teslim:** Çalışanlar şikayetlerini doğrudan çalışan temsilcilerine veya atanmış personele iletebilir ve bu şikayetler daha sonra resmi olarak kaydedilir.
- **E-posta veya Telefon Gönderimi:** İç şikayet, Eksim Enerji'nin e-posta adresi ve telefon hattı aracılığıyla iletebilir.

9.3 Dış Şikayet Mekanizması - topluluklar için

Eksim Enerji, etkilenen topluluklar ve paydaşlar tarafından dile getirilen endişelere yanıt vermek için Proje'nin yönetim sisteminin bir parçası olarak harici bir şikayet mekanizması uygulayacaktır. Birincil amaç, paydaşların endişelerini iletmeleri, bilgi almaları ve zamanında ve adil çözümler elde etmeleri için şeffaf ve erişilebilir kanallar sağlamaktır.

Şikayetler, aşağıdakiler de dahil olmak üzere çeşitli kanallar aracılığıyla iletilir:

- **Şikayet Formları:** Proje web sitesinde, inşaat sahasında, muhtarlık ofislerinde ve kilit Proje tesislerinde mevcuttur. (Örnek bir harici şikâyet formu EK C adresinde sunulmuştur).
- **Muhtarlar:** Yerel muhtarlar şikayetleri toplayabilir ve Proje HİS'ine iletebilir.
- **CLO Şahsen:** HİS, endişeleri almak ve ele almak için yerinde hazır bulunacaktır.
- **CLO Telefon Hattı:** Sözlü başvurular için özel bir telefon hattı kurulacaktır.
- **Proje E-posta Adresi:** Elektronik başvurular için Eksim Enerji'nin web sitesinde yer alan resmi e-posta adresi kullanılacaktır.

Bu kanallar, topluluk üyelerinin endişelerini dile getirmek ve çözüm aramak için çeşitli erişilebilir seçeneklere sahip olmasını sağlayacaktır. **İsimsiz şikayetler** için, sonuçlar ve yanıtlar, herhangi bir hassas ayrıntı ifşa edilmeden, muhtarlık ofisi veya site giriş alanlarındaki kamu bilgilendirme panoları gibi genel kanallar aracılığıyla paylaşılacaktır.

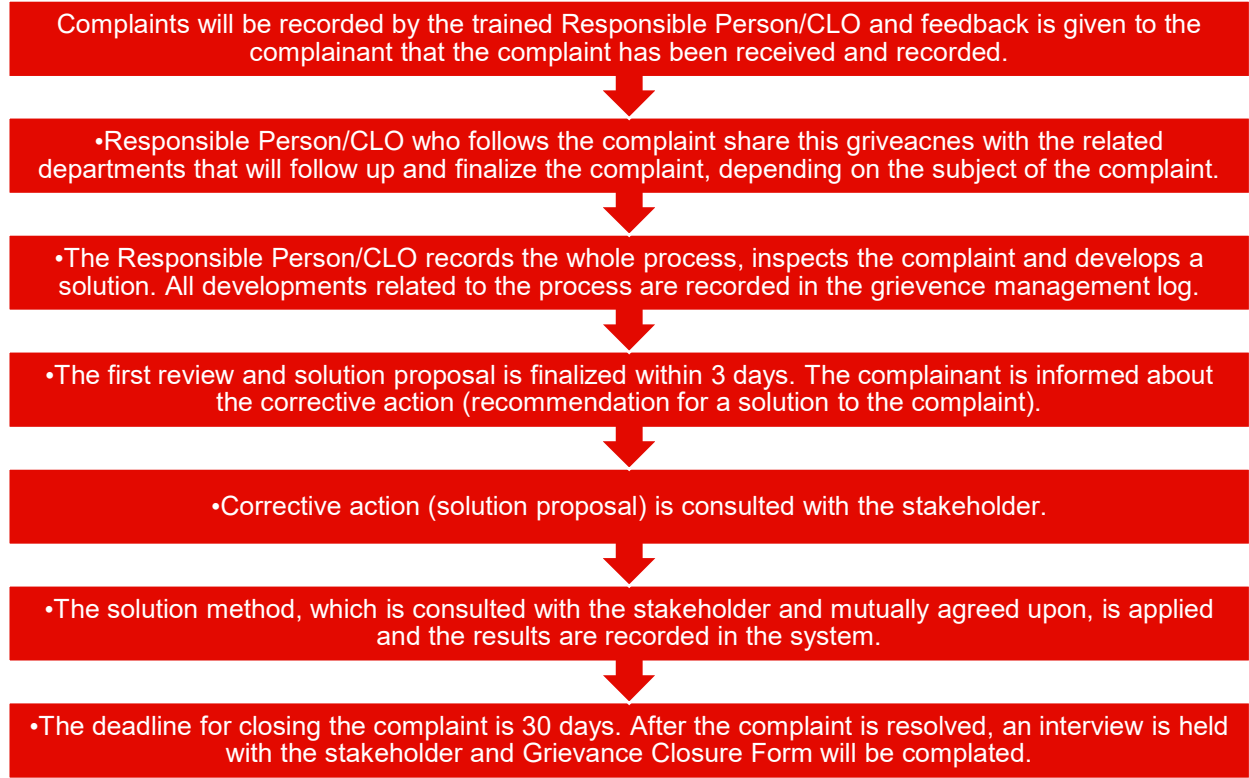
Alınan tüm şikayetler Eksim Enerji tarafından bir şikayet kayıt sistemine kaydedilecektir.

Atanmış ve eğitimli personel, başvuru ayrıntılarını, takip eylemlerini ve sonuçlarını izleyen bir şikayet kaydı tutacaktır.

Şikayet yönetim süreci:

- Tüm şikayetler alındıktan sonra **3 gün içinde kabul edilecektir.**
- Resmi **yanıt 30 gün içinde verilecektir.**
- **Araziye** erişimin ve proje faaliyetlerinin zamanında devam etmesini sağlamak için arazi ile **ilgili şikayetlere öncelik verilecek ve 7 gün içinde çözüme kavuşturulacaktır.**

Şikayet mekanizmasının iş akışı Şekil 4 'de gösterilmektedir.

Şekil 4 : Şikâyet Yönetimi İş Akışı

Şikâyet mekanizması, paydaş katılım faaliyetleri aracılığıyla kamuoyuna yaygın bir şekilde duyurulacaktır. Proje bilgilerinin yanı sıra Proje GM ile ilgili bilgilerin paylaşılması için kadınları ve hassas grupları hedef alan özel katılım faaliyetleri düzenlenecektir.

9.4 Anonim Şikâyetlerinin Alınması ve Değerlendirilmesi

Dış ve iç paydaşların iletişim bilgilerini ve/veya kimlik bilgilerini vermekte zorlanmaları halinde, paydaşlar tarafından iletilen şikâyetler değerlendirilecek ve isimsiz şikâyet veya isimsiz öneri olarak kaydedilecektir.

Menfaat sahipleri, isim belirtmeksizin tüm dilek ve şikâyetlerini dış paydaşlar için belirli noktalara yerleştirilen şikâyet kutularına veya Eksim Enerji web sitesinde yer alan telefon numarasına iletebilmektedir.

Şikâyetler anonim olarak alınır ve iş akışında tanımlanan adımlar uygulanarak değerlendirilir. Gizliliği korumak için şikâyetlerin iletildiği alanlara kamera yerleştirilmemektedir. Bu sayede şikâyetçilerin kimliklerinin ifşa edilmesi önlenmekte ve anonimlikleri sağlanmaktadır. Şikâyet kapsamında soruşturma/inceleme süreçleri ile değerlendirilecek ve her aşama şikâyet mekanizması sisteminde kayıt altına alınacaktır. Gizli tutulması gereken şikâyetler hakkında üçüncü taraflara bilgi verilmeyecektir.

Şikâyet sonuçlandığında, uygulanacak çözüme ilişkin resmi bir geri bildirim yapılmayacak olmakla birlikte, kamuoyunun bilgilendirilmesi gereken bir konu ise ve gerekli görülmesi halinde ortak panolar/kamuoyu ve genel iletişim araçları vasıtasıyla paydaşlara duyurulabilir.

10.0 İZLEME

İzleme faaliyetleri, PKP'nin Proje standartlarına uygunluğunu değerlendirmek için Proje aşamaları boyunca gerçekleştirilecektir. İzleme sonucunda Proje standartlarına uyumsuzluk tespit edilmesi durumunda, bunlar araştırılacak ve uygun düzeltici eylemler belirlenecektir.

Proje PKP'si yıllık olarak ve farklı Proje aşamalarında gözden geçirilecek ve güncellenecektir. Şikâyetler aylık olarak kaydedilecek ve toplanacak, üç aylık raporlar hızlı çözüm için Proje Yönetimine sunulacaktır. Şikâyet kayıtlarının özet raporları üç ayda bir Proje Yönetimine sağlanacaktır. Üç aylık özetler şu hususların değerlendirilmesi için kullanılacaktır:

- Katılım sürecinin şeffaflığı ve erişilebilirliği,
- ilgili bilgilerin sağlanması,
- yanıtların güncelliği (sürekli iletişim),
- sağlanan bilgilerin netliği ve basitliği,
- proje etkileri ve
- sağlanan bilgilerin uygulanabilirliği ve uygunluğu.

PKP'nin uygulanmasının izlenmesini ve değerlendirilmesini sağlamak ve belgenin güncellemelerine ve revizyonlarına rehberlik etmek için bir dizi Temel Performans Göstergesi (TPG) tanımlanmıştır. Tablo 6 , PKP'nin ilerlemesini ve etkinliğini değerlendirmek için kullanılacak KPI'ları ve ilgili temel izleme eylemlerini özetlemektedir.

Tablo 6 : KPI'lar ve izleme eylemleri - Paydaş Katılımı

KİMLİK	KPI	Hedef	İzleme Tedbiri
Danışma ve Bilgilendirme			
SEP-KPI-01	Paydaş katılım faaliyetlerinin kaydı	Hedef %100	Paydaş Toplantı Kaydı
SEP-KPI-02	■ Danışma kayıtları ■ Paydaşlarla paylaşılan materyaller (broşür, sunumlar) ■ Gerçekleştirilen toplantı sayısı ■ Kamu istişare toplantılarına katılan katılımcı sayısı ■ Yerel makamlara veya diğer yerel paydaşlara ziyaretler ■ Projeden etkilenen yerleşim yerlerine yapılan ziyaretlerin sıklığı ■ Bilgiyi paylaşacak gazete sayısı ■ Proje web sitesindeki tüm güncellemeler ■ Her türlü duyuru (bilgilendirme afişleri, çağrılar)	İstişare faaliyetlerine ilişkin düzenli raporların	Raporlama
SEP-KPI-03	■ Projenin Ç&S belgelerinin açıklanması	Belgelerin yıllık bazda açıklanması	Proje Web Sitesi
Şikâyet Mekanizmasının Uygulanması			
SEP-KPI-04	Toplumdan alınan şikâyetlerin sayısı	Her yıl azaltılan toplam sayı	Şikâyet Günlüğü / Veritabanı

KİMLİK	KPI	Hedef	İzleme Tedbiri
SEP-KPI-05	Hedeflenen zaman dilimi içinde yanıtlanan şikayet sayısı	100'lük hedef	Şikayet Günlüğü / Veritabanı
SEP-KPI-06	Şikayet kayıt özetlerinin raporlanması	Üç Aylık	Raporlama
	Şikayet mekanizmasının uygulanmasında paydaşlara geri bildirimde bulunulması	Şikayet mekanizmasının sonuçları hakkında paydaşlara düzenli raporlar sunulması	Raporlama
SEP-KPI-08	PKP'nin ve şikayet mekanizmasının uygulanmasını ve şikayetlerin yeterince ele alınmasını sağlamak için denetlenmesi	İki yılda bir (inşaat), Yıllık (işletme) Şikâyetlerin %100'ünün hedeflenen zaman dilimi içinde şikâyet sahibini tatmin edecek şekilde kapatılması hedefi	Yıllık Değerlendirme Raporu / Denetim raporu

11.0 EĞİTİM

Projenin ilgili tüm çalışanları ve yüklenicilerin çalışanları, çevresel ve sosyal gereklilikler hakkında genel farkındalık yaratmayı da içeren işe başlama eğitimi alacaktır. Bu eğitimin bir parçası olarak tüm çalışanlar, şikayetlerin nasıl iletileceği, gizlilik hükümleri ve mevcut destek kanalları da dahil olmak üzere Projenin PKP ve Şikayet Mekanizması hakkında bilgilendirilecektir.

Genel işe başlama eğitimine ek olarak, paydaş katılımı ve Şikayet Mekanizması'nın uygulanmasına yönelik hedefli eğitim, HİS'in yanı sıra Eksim Enerji'nin ve Eksim Enerji'nin gözetiminde topluma yönelik faaliyetlerde doğrudan yer alan veya bunlardan sorumlu olan alt yüklenicilerinin diğer kilit personeline de verilecektir.

PKP ve Şikayet Mekanizması ile ilgili tazeleme eğitimi ihtiyacı HİS tarafından periyodik olarak değerlendirilecek ve sürekli farkındalık ve etkili uygulama sağlamak için gerektiğinde tekrarlanacaktır.

12.0 RAPORLAMA VE DENETİM

Şikayetler aylık olarak kaydedilecek ve toplanacak, üç aylık raporlar hızlı çözüm için Proje Yönetimine sunulacaktır. Şikâyet kayıtlarının özet raporları üç ayda bir Proje Yönetimine sunulacaktır. Üç aylık özetler, şikayetlerin/şikayetlerin (varsa) hem sayısını hem de niteliğini ve Projenin şikayetleri zamanında ve etkili bir şekilde ele alma becerisini değerlendirmek için kullanılacaktır.

Şeffaflık ve etkili paydaş katılımı için Proje, Proje PKP'sini ve NTS'yi Proje web sitesinde açıklayacaktır. Ayrıca, paydaş şikayetlerinin nasıl alındığını, ele alındığını ve çözüldüğünü detaylandıran, Proje yaşam döngüsü boyunca hesap verebilirliği ve güveni sağlayan şikayet mekanizması özet raporları talep üzerine paylaşılmaya hazır olacaktır

Dış paydaşları bilgilendirmek için Proje, faaliyetlerin kayıtları, toplantılara katılan katılımcı sayısı, çözüm başına dile getirilen şikayetlerin sayısı ve türü, her bir şikayetin çözümüne ilişkin zaman çizelgesi gibi istatistikleri yıllık olarak açıklayacaktır.

Eksim Enerji, bu PKP'ye uyumu, gerekliliklerine uygun olarak dahili olarak izleyecektir. Plana uyumu sağlamak için, şikayet mekanizmasının düzgün bir şekilde uygulandığını ve şikayetlerin etkili bir şekilde çözüldüğünü

doğrulamak için denetlenmesi de dahil olmak üzere periyodik değerlendirmeler yapılacaktır. PKP ve GM'nin yıllık değerlendirme raporu resmi bir denetim raporu olarak hizmet edecektir.

Aşağıdaki konularda kayıtlar tutulacaktır:

- 1) İstişare toplantıları.
- 2) Paydaş katılım faaliyetleri.
- 3) Dile getirilen şikayetler ve bunları kapatmak için alınan önlemler
- 4) İstişare toplantıları ve paydaş katılım faaliyetleri sırasında topluluk üyeleri tarafından sağlanan görüşler/öneriler/yorumlar (şikayet mekanizmasına kaydedilecektir).
- 5) Basın bültenleri ve röportajlar.
- 6) Denetimlerin, teftişlerin ve olayların kayıtları.

Raporlama gereklilikleri Tablo 7 adresinde sunulmaktadır.

Tablo 7 : Raporlama ve İzleme Zaman Çerçevesi

İzleme Türü	Frekans	İçin	İçerik
Raporlama	Üç Aylık	Proje yönetimi	Tüm paydaş katılım faaliyetlerinin ayrıntılı kayıtları, toplantılara katılan katılımcı sayısı, çözüm başına dile getirilen şikayetlerin sayısı ve türü, her bir şikayetin çözümüne ilişkin zaman çizelgesi
Raporlama	Yıllık	Proje yönetimi / Yerel topluluklar	Faaliyetlerin kayıtlarına ilişkin istatistikler, toplantılara katılan katılımcı sayısı, çözüm başına dile getirilen şikayetlerin sayısı ve türü, her bir şikayetin çözümüne ilişkin zaman çizelgesi
Performans İzleme	İki yılda bir	Proje yönetimi	Belirlenen KPI'lara karşı ilerlemenin özetlenmesi, şikayet durumunun özet çizelgesi, işgücü analizleri, paydaş/PAP istişare/toplantı tutanakları
Etki İzleme	İki yılda bir	Proje yönetimi / PEK'ler	Yaşam standartlarının iyileştirilmesi ve geçim kaynaklarının restorasyonuna yönelik ilerlemenin değerlendirilmesinin özetlenmesi; uyumsuzluk alanlarının ve üzerinde mutabık kalınan düzeltici eylemlerin belirlenmesi

13.0 ROLLER VE SORUMLULUKLAR

Eksim Enerji, PKP'nin uygulanması ile ilgili genel sorumluluğa sahiptir. Projenin inşaat aşamasında, aşağıdaki rol ve sorumluluklar Eksim Enerji tarafından yerine getirilecektir. Rol ve sorumluluklar, ilgili olduğu durumlarda her Proje aşaması için güncellenecektir.

Tablo 8: Roller ve Sorumluluklar

Rol	Detaylı Sorumluluklar
Genel Müdür	■ Bu PKP'nin ve uygulama için gerekli kaynakların onaylanması. ■ Bu PKP'nin uygulanması için yeterli kaynak sağlandığından emin olun.

Rol	Detaylı Sorumluluklar
	■ PKP'nin doğru ve etkili bir şekilde uygulanmasının izlenmesi. ■ Tüm çevresel ve sosyal yönetim planlarının uygulanmasını sağlamaktan genel olarak sorumludur. ■ Gerektiğinde Proje ve Saha Yöneticisine yardımcı olmak.
Proje Yöneticisi	■ Çevre denetimlerinin ve etki azaltma önlemlerinin uygulanmasının gözetimi. Çevresel izleme faaliyetlerinin kayıtlarının tutulması. ■ Bu PKP'yi yönetmek, iyileştirmek, izlemek ve güncellemek ve yönetim tedbirlerinin etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak. ■ PKP'nin uygulanması için Yüklenicilere teknik destek sağlandığından emin olun. ■ Eğitim kayıtlarının ve ilgili eğitim belgelerinin incelenmesi yoluyla Yükleniciler tarafından ilgili eğitimlerin verildiğinden emin olun. ■ Periyodik denetimler gerçekleştirin/organize edin. ■ Bu PKP ile ilgili eğitimler düzenleyin. ■ PKP'nin tüm Yüklenicilere dağıtıldığından emin olun. ■ PKP'de kapsanan hedeflenen KPI'ların verilen zaman çizelgesi içinde karşılandığından emin olun.
Site Yöneticisi	■ Bu PKP'nin uygulanmasını sağlayın. ■ Proje Alanının ve yönetim önlemlerinin etkinliğinin rutin olarak izlenmesi/denetlenmesi. ■ Uygunsuzlukları kaydedin, düzeltici eylemler önerin (gerekirse) ve eylemlerin takibini yapın. ■ İşçi şikayet mekanizmasının duyurulmasını ve tüm işçiler tarafından kolayca erişilebilir olmasını sağlayın. ■ Yüklenicilerin performansının izlenmesi. ■ Bir şikayetin düzeltici eylemi Saha Yöneticisinin kararını/eylemini gerektirdiğinde ve/veya gerektiriyorsa HİS'i destekleyin. ■ HİS'in düzenli raporlarını ve şikayet kayıtlarını izleyin.
Yükleniciler Proje Yöneticileri ve ÇSG Yöneticileri	■ Bu PKP'yi tam olarak uygulamak için kendi prosedürünü geliştirir. ■ Proje Standartlarına ve sözleşmeye dayalı anlaşmalara uyulmasını sağlamak. ■ İlgili uygunsuzlukların kaydedildiğinden ve derhal müdahale edildiğinden emin olun. ■ İç denetimler gerçekleştirin ve tespit edilen uygunsuzlukları kaydedin.

Rol	Detaylı Sorumluluklar
	■ İlgili eğitimleri sağlayın. ■ Yönetim önlemleri için personel, ekipman ve malzeme sağlayın.
CLO	■ Hedeflenen paydaşlarla sürekli ilişkileri sürdürmek ve Proje ilerledikçe yeni paydaşlar belirlemek. ■ Eksim Enerji adına proje ile ilgili bilgileri sağlamak. ■ Şikayet Mekanizmasını Yönetin. ■ Şikayet mekanizmasının kamuya duyurulmasını ve tüm paydaşlar için kolay erişilebilir olmasını sağlayın. ■ Tüm şikayetlerin hedeflenen süreler içinde alındığından ve ele alındığından emin olun. Çözüm sürecinin hedeflenen son tarihi aşması durumunda, şikayet sahibi ile devam eden süreç hakkında iletişim kurduğunuzdan emin olun ■ Paydaş katılımlarının (resmi ve / veya gayri resmi) tüm kayıtlarını bir veritabanında tutun ■ Gerektiğinde, şikayetleri çözmek için ilgili departmanlarla birlikte çalışın. ■ PKP'nin uygun şekilde güncellendiğinden emin olun. ■ Şikâyet mekanizmasının düzenli raporlamasını ve sonuçlarını sağlayın. ■ Etkilenen topluluklar içinde istihdam fırsatlarının teşvik edilmesini sağlamak.
Tüm çalışanlar (doğrudan ve/veya dolaylı)	■ Eğitimlere katılın. ■ Yönetim önlemlerine uyulmasını sağlayın.

14.0 İLETİŞİM BİLGİLERİ

Katılım faaliyetlerini ve Projenin şikayet mekanizması yönetimini içeren PKP'nin uygulanması için bir HİS atanacaktır.

Proje web sitesi: <https://eksimenerji.com.tr/iletisim>

Proje Sahası: Açıklanacaktır.

Eksim Enerji İletişim Telefon Numarası: +90 216 544 24 00

e-posta: info@eksimenerji.com.tr

CLO'nun iletişim numarası açıklanacaktır.

15.0 REFERANSLAR

- R3-KARAMAN-1 RÜZGAR ENERJİ SANTRALİ (17 TÜRBİN, 119 MWM/70 MWE) ÇED Raporu, 2023
- Uluslararası Finans Kurumu. (2009, 31 Ağustos). *Projeden etkilenen toplulukların şikayetlerinin ele alınması: Şikâyet mekanizmalarının tasarlanması konusunda projeler ve şirketler için rehberlik*. Dünya Bankası Grubu. <https://www.ifc.org>

- Ekvator Prensipleri Derneği. (2020). *Ekvator Prensipleri (EP4, EP5, EP6)*. <https://equator-principles.com/wp-content/uploads/2020/05/The-Equator-Principles-July-2020.pdf><https://equator-principles.com/wp-content/uploads/2020/05/The-Equator-Principles-July-2020-v2.pdf>

EK A

Paydaş Katılımı Faaliyet Kayıt şablonu

Hayır	Tarih	Katılım faaliyeti için yürütülen Proje Tarafı	Paydaşın/katılımcıların adı (sağlanmışsa)	İstişare türü	İstişarenin amacı	İstişare yeri toplantısının	Katılım faaliyetinin özeti

EK B

Örnek Dahili Şikayet Formu

ÇALIŞAN ŞİKAYET FORMU	
Çalışan tarafından doldurulacaktır - Şikayet sahibi	
Şikayetin tarihi (şikayet/görüş/öneri/talep)	
Çalışanın Tam Adı <i>Not: İsterseniz anonim kalabilir veya izniniz olmadan kimliğinizin üçüncü taraflara ifşa edilmemesini talep edebilirsiniz</i>	 ☐ Kimlik bilgilerimin ifşa edilmemesini talep ediyorum ☐ ANONYMOUS bir talepte bulunmak istiyorum
Şirket Bilgileri	
İletişim Bilgileri <i>Lütfen sizinle nasıl iletişime geçilmesini istediğinizi işaretleyin</i>	☐ Posta yoluyla: Lütfen posta adresinizi belirtin ☐ Kişi tarafından:..... ☐ Telefonla:..... ☐ E-posta ile:..... ☐ Diğer:.....
Şikayet geçmişi	İçinde meydana geldi ☐ Tek seferlik etkinlik ☐ Birden fazla kez (...) ☐ Devam ediyor/devam ediyor
Şikayetin ayrıntılı açıklaması: <i>Lütfen varsa görsel malzeme ekleyin (fotoğraf video vb.)</i>	
Daha önce aynı konuda bir şikayet formu doldurdunuz mu? (Lütfen belirtiniz)	
Şikayetleriniz nasıl çözülebilir? Lütfen önerilerinizi iletiniz.	
Lütfen formun aşağıdaki bölümlerini doldurmayınız. HİS veya Proje Temsilcileri tarafından doldurulacaktır	

Yorum nasıl karşılandı? ☐ Şahsen ☐ Telefonla ☐ Posta ile ☐ Şikayet kutu numarasına göre: (lütfen kutu numarasını ekleyin) ☐ Diğer (lütfen açıklayınız)	
Şikayet kayıt numarası ve tarihi:	Şikayet Kaydedici:
İlgili Departman:	
Şikayetlerin Kapatılması	
DEĞERLENDİRME ve ÖNERİLEN EYLEMLER:	
ALINAN EYLEMLER:	
Şikayet kapanış tarihi:	
Şikayet Sahibi Adı-Soyadı ve İmza	Eksim Enerji Adına Unvan-Ad-Soyad ve İmza

EK C

Örnek Dış Şikayet Formu

Tanıtıcı Bilgiler	
Şikayetin tarihi (şikayet/görüş/öneri/talep)	
Paydaşın Tam Adı <i>Not: İsterseniz anonim kalabilir veya izniniz olmadan kimliğinizin üçüncü taraflara ifşa edilmemesini talep edebilirsiniz</i>	 ☐ Kimlik bilgilerimin ifşa edilmemesini talep ediyorum ☐ ANONYMOUS bir talepte bulunmak istiyorum
İl/İlçe/Yerleşim Yeri <i>şikayetin meydana geldiği yer</i>	
İletişim Bilgileri <i>Lütfen sizinle nasıl iletişime geçilmesini istediğinizi işaretleyin</i>	☐ Posta yoluyla: Lütfen posta adresinizi belirtin ☐ Kişi tarafından:..... ☐ Telefonla:..... ☐ E-posta ile:..... ☐ Diğer:.....
Şikayet geçmişi	İçinde meydana geldi ☐ Tek seferlik etkinlik ☐ Birden fazla kez (...) ☐ Devam ediyor/devam ediyor
Şikayet Hakkında Bilgi	
Şikayetin ayrıntılı açıklaması: <i>Lütfen varsa görsel malzeme ekleyin (fotoğraf video vb.)</i>	
Daha önce aynı konuda bir şikayet formu doldurdunuz mu? (Lütfen belirtiniz)	
Aynı sorunu yaşayan başka yerel halk olup olmadığını biliyor musunuz? (Lütfen isimleri ve iletişim bilgilerini verin)	

Şikayetleriniz nasıl çözülebilir? Lütfen önerilerinizi iletiniz.	
Lütfen formun aşağıdaki bölümlerini doldurmayınız. HİS veya Proje Temsilcileri tarafından doldurulacaktır	
Yorum nasıl karşılandı? ☐ Şahsen ☐ Telefon ile ☐ Posta ile ☐ Şikayet kutu numarasına göre: (lütfen kutu numarasını ekleyin) ☐ Diğer (lütfen açıklayınız)	
Şikayet kayıt numarası ve tarihi:	Şikayet Kaydedici:
Şikayetlerin Kapatılması	
Alınan aksiyonlar, tarih, aksiyonun izlenmesi vb. ile ilgili detaylı açıklama:	
Şikayet kapanış tarihi:	
Şikayet Sahibi Adı-Soyadı ve İmza	Eksim Enerji Adına Unvan-Ad-Soyad ve İmza

EK D

Şikayet Kapatma Formu

Şikayet Kapatma Formu	
Şikayetin tarihi (şikayet/görüş/öneri/talep)	
Şikayet kayıt numarası ve tarihi:	
İl/İlçe/Yerleşim Yeri <i>şikayetin meydana geldiği yer</i>	
Şikayet Detayları	
Şikayetin Açıklaması:	
Gerçekleştirilen Eylemler	
Gerçekleştirilen Eylemlerin Detaylı Açıklaması:	
Alınan Eylemlerin Tarihi: _____	
İzleme ve Takip Eylemleri:	
Şikayet kapanış tarihi:	
Sonuç:	
Şikayet Sahibi Adı-Soyadı ve İmza <i>Not: Şikayet sahibi, rızası olmadan kimliğinin üçüncü taraflara ifşa edilmemesini tercih veya talep ederse anonim kalabilir</i>	Eksim Enerji Adına Unvan-Ad-Soyad ve İmza

EK E

Talep ve Şikayet Günlüğü / Veritabanı

Şikayet Kimliği (Kayıt No)	Tarih	Şikayeti Kaydeden Şirket Temsilcisi	Dahili/ Harici	Şikayet Sahibi	Şikayet Sahibinin İli/İlçesi/Köyü veya Çalışanın şirketi	Şikayet Konusu	Şikayetin kısa açıklaması	Kategori ²	İlgili Departman	Önerilen Eylem	Alınan Önlemler	Gerçekleştirilen eylemin tarihi	Şikayet Durumu	Şikayetlerin kapanış tarihi

² Talep: İşgücü veya toplum o ve Şikayet: Çevre, İşgücü, İSG, İnşaat faaliyetlerinden kaynaklanan hasar ve kayıplar, Ayrımcılık, GBVH, Arazi edinimi ve geçim kaynakları

wsp.com